

Domoljub

V Ljubljani, 20. julija 1938

Leto 51 • Štev. 29

Kaj bo z nedeljo

Sli smo na božjo pot. Kam, o tem nikar ne vprašajte. Sli smo in gledali smo, kaj se okrog godi. Domoljuba je bila in vsaj včasih tudi Gospodov dan. Včasih, pravim. Danes namreč res ne vem, če je še. Po šolah še tako učimo, na prižnicah tudi še tako govorimo, kako je pa v resnici, pa žal sami veste. Gospoda v hribe, delavec v tovarno, kmetje pa na polje. In to kar na debelo! Nekdanje nedelje ni več! Težko je to zapisati, a kaj hočemo, ko je pa svet nedeljo pokopal.

Vprašaj mestnega gospodiča, zakaj sili v gore, pa ti bo povedal, da potrebuje oddiha. Če ga boš vprašal kdaj in kje je bil pri maši, ti bo dal tako grob odgovor, da se boš cele tri tedne držal za ušesa. Vprašaj delavca, zakaj hiti v tovarno, pa ti bo zamrmral nekaj o zaslužku. Pocestni berač, ki seveda tudi ne da v nedeljo ljudem miru, — Bogu v cerkvi ga seveda da, pravi, da zaradi obleke, — ti bo povedal, da hodi okrog zato, ker mora tudi v nedeljo živeti. Čez teden ni mogel toliko naberačiti, da bi se v nedeljo pošteno preživel. To se pravi: naberačil je že toliko, pa je moral vse pognati po grlu in mu ni za nedeljo kar nič ostalo. In če se boš obrnil na kmeta za pojasnilo, zakaj ne pozna več Gospodovega dne, se bo na kratko opravičil, da ga drugi tudi ne, pa bosta zgovorjena.

Ali pa nedeljska popoldanska služba božja! Tako so ljudje potrebni razlage verskih resnic kakor žejna zemlja dežja, še bolj, o še dosti bolj; toda k popoldanski službi božji jih ne bo. Spet polno izgovorov. Trudni so, potrebni so počitka, predaleč imajo do cerkve... V društvu je veselica, tja gredo, v cerkev ne morejo, predolgo trpi. V gostilni je vrtna veselica, zanjo pa niso pa prav nič trudni. In tudi predolgo ne trpi. Če bi bilo treba nesti tja ves tedenski zaslužek, če bo treba tudi skozi ves teden jesti neslan krop, na veselico mora iti, če ne, velja za nadržanaka.

Da, da! Naše nedelje! Pota na Sijon žalujejo, ker ni nikogar, ki bi šel v svetišče.

Toda poglejmo, kje je tisto veliko bogastvo, ki ga ima svet od vedno hujšega nedeljskega dela? Kmet toži o hudih časih in o uboštvo, delavec najraje pove, da ima kačo v žepu, nadležni prosjak prav tako ve povedati, da je bilo včasih vse bolje na svetu in da je njega dni dosti več naberačil kakor danes. Torej več dela in dosti manj bogastva! Ali ni to čudno!

Kaj menite, ali se res spolnuje beseda preroka Mozeza, katero je govoril svojčas izraelskemu ljudstvu in katera je zapisana za

vse čase in za vse ljudi, ne samo za tisto pest izraelskega ljudstva tam v puščavi.

Takole je bilo takrat povedano. Ako pa nočeš poslušati glasu Gospoda svojega Boga, bodo nad te prišla vsa prekletstva in te bodo zadela. Preklet boš v mestu, preklet na polju. Prekleta tvoja žitnica, preklete tvoje zaloge. Poslal ti bo Gospod lakoto in pomanjkanje in nesrečo nad vsa tvoja dela, ki jih boš opravljaj. Gospod ti bo še kugo dodal, da te pokonča iznad zemlje. Udaril te bo Gospod z

Zahteve poljedelskega delavstva

Konec meseca julija je bil občni zbor Strokovne zveze poljedelskega delavstva v Ljubljani. Po poročilih ter volitvah novega odbora je sprejel občni zbor tole resolucijo:

1. Občni zbor ugotavlja, da živi poljedelsko delavstvo v slabih socialnih razmerah, da ni zavarovano predštem za primer starosti ter onemoglosti, da ne vživa zaščite stanovskega zastopstva ter da je njegova socialna zakonodaja zelo nesodobna. Položaj poljedelskega delavstva zahteva,

da se uvede zavarovanje za starost in zboljša podpora v boleznih,

da se modernizira socialna zakonodaja, da postane deležno zaščite delavske zbornice in

da se določijo prejemki za delo.

2. Občni zbor je mnenja, da je potrebna v gospodarstvu na splošno preureditev v smeri delovnih občeštev, v katerih naj sodelujejo na podlagi pravic ter enostavnosti in enakopravnosti delodajalci in delojemalci preko svojih stanovskih in strokovnih organizacij. V poljedelstvu naj bi se pri izvajanju agrarne reforme veleposredstva ne delila, temveč naj bi prešla v last gospodarskih zadrug poljedelskih delavcev, ki so na njih zaposleni, ker naj bo cilj agrarne reforme tudi korist delavstva.

3. V okrožnici »Rerum novarum« je naglasil papež Leon XIII., da je »po naravnem pravu človeku dovoljeno, da se združuje v zasebnih družbah, država pa je ustanovljena zato, da štiti naravne pravice«. Še posebej pa je naglasil isti združevalno pravico za krščansko misleče delavstvo. Združevalno pravico je priznala delavstvu vseh smeri tudi mirovna pogodba. Zato občni zbor želi, naj javna oblast štiti to pravico kot doslej in naj ostanejo nespremenjena tozadevna določila zakona o zaščiti delavcev.

4. Občni zbor naglašja potrebo edinstva ter organizacijske strnjivosti krščanskega strokovnega gibanja v Sloveniji in državi. To

uboštvo, z mrzlico in mrazom, z vročino in s sušo in s strupenim plinom in z rjo, tega te bo preganjal, dokler ne pogineš.

Vsa drevesa in sad tvoje zemlje ti bo rja pokončala. Tujec, ki s teboj v deželi prebiva, se bo nad te povzdignil in bo višji, ti pa boš padel in boš nižji. On ti bo posojeval, ti pa njemu ne boš posojeval. On bo glava, ti pa rep.

Torej kaj menite? Ali se ne godi, skoro bi rekel, dobesedno tako, kakor je pisano? Zakaj se potem nad hudimi časi jezite, če jih pa sami narejate...

Kaj bo torej z nedeljo? Povejte mi...

edinstvo pa je možno samo, če usvoji celotno gibanje popolnoma načela svojega duhovnega očeta dr. J. Ev. Kreka in če se solidarizira s mednarodno krščansko strokovno zvezo ter s njenim celotnim programom.

5. Občni zbor pozdravlja Strokovno zvezo vinikarjev v Ljubljani ter Zvezo poljedelskega delavstva v Murski Soboti, ju vabi k medsebojnemu sodelovanju kot krščanski strokovni organizaciji ter poziva neorganizirane poljedelsko delavstvo, da se trdno oklene svojih strokovnih organizacij zaradi dosega svojih pravic.

Dejstvo je, da se je doslej še najmanj storilo za poljedelsko delavstvo. Zadnji čas je, da se tudi zanj napravi, kar je najnujnejše. To se bo pa doseglo le, če bodo tudi poljedelski delavci storili, kar morejo. In kar morejo je to, da se organizirajo. Strokovna zveza poljedelskega delavstva ima sedež v Ljubljani, Ulica na grad 5-I.

Socijalno zavarovanje našega kmeta

Odgovor na anketo

Res, vsi prijatelji »Domoljuba« moramo biti hvaležni njegovemu uredništvu, da je priredilo anketo, ki sega nedvomno prav v drobne našega kmeta in kmetkega vprašanja sploh. Lahko bi se obširno razgovoril o tem prevažnem vprašanju, a da ne jemljem po nepotrebnem našemu »Domoljubu« prostora, je po mojem mnenju stvar takale:

1. Socialno zavarovanje kmetkega ljudstva je neobhodno potrebno. Žal so danes okoliščine popolnoma druge in težje, nego so bile pred 30 leti, ko je sprožil pri nas to misel rajni dr. Krek, a kljub temu ne smemo obupati. Banske uprava, Kmetka zbornica in Kmetka zveza naj bi sestavile komisijo, ki bi temeljito proučila to vprašanje in predložila naši javnosti čim prej izčrpno poročilo s primernimi predlogi.

2. Ni mogoče vseh zavarovanj metati v en koš, ker so med seboj prav bistveno različna. Omejimo se pri naši anketi za enkrat na tako imenovano socialno zavarovanje v ožjem pomenu besede, to je zgolj na zavarovanje za starost, onemoglost in smrt. Vsa druga zavarovanja je iz tega kompleksa izločiti in obravnavati posebej; tudi bolezensko zavarovanje.

3. Zavarovanja so v prvi vrsti potrebni kmečki posli, delavci in majhni kmetje, a prav nič manj tudi srednji kmetje in njih svojci. Ker je pa večjih kmetov pri nas tako malo, da skoraj ne prihajajo v poštev in je tudi razmejitev med posameznimi kategorijami kmetov skoraj nemogoča, bi bilo pač najbolje, če se vzame za zavarovanje v splošnem sploh vse prebivalstvo, ki se pretežno preživlja od kmetijstva.

4. Socialno zavarovanje kmečkega ljudstva je po mojem mnenju izvedljivo le v neki organski zvezi z industrijskim in obrtnim delavstvom ter z zavarovanjem majhnih in srednjih samostojnih obrtnikov, ker je tudi razmejitev med kmečkim človekom ter industrijskim in obrtnim delavcem pri nas večkrat sploh nemogoča.

5. Socialno zavarovanje na majhnem ozemlju (po banovinah) se mi zdi skoraj neizvedljivo in enako tudi ne brez prav značnega sodelovanja države in samouprav, vendar bi morala biti pri tem zavarovanju v čim najvišji meri izvedena upravná in finančna decentralizacija in avtonomija, kar je predvideval že tudi prvotni tozadevni avstrijski zakonski načrt.

6. Z zavarovanjem bi bilo treba pričeti v prav skromnem obsegu, kakor je popolnoma pravilno začela sedanja vlada tudi glede socialnega zavarovanja industrijskega in obrtnega delavstva, kajti glode na velike vsestranske razlike med posameznimi pokrajinami Jugoslavije, bi prenašljivost utegnila privedi do hudih razočaranj, da ne rečem — polomov. Posameznim edincem (banovinam) bi morala biti pa čez čas dana možnost, da na svojih ozemljih zavarovanje postopno dvigajo in razširjajo.

Skratka: od neprestanih zahtev in resolucij preidimo čim prej h konkretnim predelom in načrtom, da bomo sploh vedeli v koliko in kako bi bilo to nujno in prevažno vprašanje danes pri nas sploh izvedljivo. Sprejaj omenjena komisija naj bi morda izdelala več predlogov in načrtov ter jih dala potem z računi vred v pretres vsem pristojnim činiteljem (n. pr. tudi vsem občinskim odborom). Bojim se, da bi bile v sedanjih okoliščinah dajatve za to zavarovanje prav znane, a če se ljudstvo zanje odloči, potem pa — po temeljitem premisleku — čim prej pogumno k izvršitvi. Slovensko kmečko ljudstvo bo tistemu, ki ga bo izvedel, večno hvaležno.

Šol. nadzornik Fran Erjavec.

V manj kot 4 dneh okrog sveta

Ko je pred nekaj leti več ali manj znani Amerikanec Lindbergh preletel kot prvi z aeroplanom Atlantsko morje in sicer v 33 urah, se je čudil ves svet. Pretekli teden se je zgodilo zopet nekaj posebnega, ameriški milijonar, ki je obenem navdušen letalec Howard Hughes je prebrzel isto morje v 16 urah 30 minutah, torej polovico prej. Hughesov cilj pa je bil še mnogo večji: polet okrog sveta v čim krajšem času. In drzni letalec je tudi ta cilj dosegel.

Kakšen je bil namen poleta? Pripravljalni odbor za svetovno razstavo v New Yorku je prišel na posebno misel. Pogodil se je s Hughesom, da bo poletel v Evropo in morda okrog vsega sveta in ponesel državnim poglavarjem in drugim odličnim osebam pisma, s katerimi se vabijo, da osebno obiščejo ameriško svetovno razstavo. Za ta namen so mu podarili tudi letalo, ki nosi ime World Fair (Svetovna razstava) in ki je opremljeno z najmodernejšimi napravami. Na krovu ima tudi tri radijske oddajne postaje. Letalo nosi s seboj pripravo za dihanje, napolnjeno s kisikom, dalje dva gumijasta čolna, v katerih je mesto za vse osobe, potem padala, pripravo za lovitev rib, lovske nože, vse to za primer, da bi bili prisiljeni pristati sredi morja, ali na Novi Fundlandiji. Od živil je vzel v Ameriki s seboj mnogo sveže vode, šunko, kruh, air, mleko, pečene prepelice in kavo.

Hughesova zračna pot okrog sveta je šla takole: Iz Amerike do letališča v Parizu je Hughes vzlic viharjem in megli vozil s povprečno hitrostjo 260 km na uro. Iz Pariza je brzel Amerikanec naravnost proti ruski Moskvi, kjer se je zadržal dve uri, da je kosil in napolnil posode z bencinom. Iz Pariza do Moskve je okrog 2500 km in je Hughes prevozil to razdaljo v 11 urah. Iz Moskve do Omska v Sibiriji računajo 2160 km. To razdaljo je preletel Hughes v 7 urah 20 minutah, torej s povprečno hitrostjo skoraj 300 km na uro. Zvečer ob 8 je drzni letalec zapustil Omsk in krenil v severozapadno smer proti sibirskemu Jakutsku. Razdalja med obema ruskima mestoma znaša 4000 km in jo je Hughes premagal s hitrostjo 336 km na uro. Po kratkem odmoru je odletel Amerikanec, ki je imel s seboj seveda več spremljevalcev, iz Jakutska proti polotoku Alaski. Razdalja med Jakutskom in mestom Fairbanks na Alaski znaša

3330 km in jo je Hughes odpravil v dobrih 12 urah in sicer v višini 3000 m.

Iz Alaske je nameraval Hughes frčati naravnost v Ameriko, od koder je bil začel polet, pa ni šlo. Hughesu je zmanjkalo bencina in je po 12 urah nevarne vožnje nad najvišjimi gorami v Kanadi in ko je prevozil novih 3932 km pristal v Winnipegu v Minneapolisu. Po polurnem odmoru se je Hughes zopet dvignil v zračne višave in srečno pristal v ameriškem Nju Yorku, kjer ga je viharno pozdravilo nad 100.000 ljudi.

Progo okrog sveta 23.000 km je prevozil Hughes v treh dneh in 19 urah. Letalec Post, ki je do sedaj imel rekord najhitrejšega poleta okrog sveta, je za to rabil 7 dni in 18 ur. Hughes je torej Posta potolkel za cele 4 dni. Kako šele bo — čez 100 let!

Trije lepi mladinski tabori

Na raznih krajih Slovenije je bilo tudi minulo nedeljo več zborov naše mladine, na katerih se je navduševala za katoliška in slovenska temeljna načela ter izražala brez pridržka vernost narodu in državi.

Do ure, ko to pišemo, smo dobili poročila o krasni uspehi taborih v St. Jerneju, pri Dev. Mar. v Polju in na Brdu pri Lukovici. Težko je reči, kateri tabor je bil lepši, bolj veličasten in bolj uspeh. Povsod navdušenje, povsod slovenski fantje in dekleta v svojih lepih krojih, povsod narodne noše in povsod navdušenje in odobravanje tisočglavih množic, pripravljenih na največje žrtve v boju za vse, kar je slovenskemu narodu svetega. Naj slede kratka poročila:

V St. Jerneju: Skoraj vse hiše v zastavah in v slovenskem čvetju. Krasen sprejem med gostim spališjem. Navdušeni vzklili našim vodilnim osebnostim. Fantje na konjih, mladina v krojih, skupina narodnih noš pod vodstvom župana Videja, dve godbi itd. Nato pa služba božja z vzpodbudnim govorom in ljudskim petjem, nagovor ministra dr. Kreka, navdušene besede voditeljev Petja in Fistra, ki je zelo odločno obračunal z obrekovalci slovenske mladine, rekoč ne drugim tudi to: »Nas ni sram, žuljevih rok, ne naših od dela razoranih obrazov, ne naših kmečkih prisov, kakor se blagovoli neka gospoda izražati o naših fantih in dekletih, nas je sram tistih, ki tajijo slovensko mater, ki nočejo spoštovati slovenske zemlje in slovenskega jezika. Kdor ne spoštuje slovenstva, ne spoštuje Jugoslavije in je protidržaven.«

Pri Dev. Mar. v Polju: Ista krasna slika, kot v St. Jerneju, le drugi govorniki pri cerkveni in javni proslavi. Med razdelitvijo diplom in daril, ki si jih je priborila poljska mladina na mednarodnem taboru, je prišel na zborovalni prostor viharno pozdravljen minister dr. Krek, ki je pozval navzoče, naj vero v Boga in slovensko zavest ohranijo tako, da bodo oboje oddali čisto in neoskrnjeno naslednikom. Sledila je v vsakem pogledu lepo uspeša telovadba, pri kateri je sodelovala tudi mednarodna vrsta s Kermavnerjem na čela. Da je bil poštvalni domačin Jeriha deležen izrednega priznanja, nam ni treba še posebej razlagati.

Na Brdu: Iz Lukovice je krenil veličasten sprejem pred graščino Brdo, kjer je v marku mestni župnik g. Janko Ceznar iz Ljubljane daroval na prireditvi sv. mašo. Taboru je prisostvovalo do 4000 ljudi, ki so slavnostnemu govorniku navdušeno pritrdili. Zaradi opoldanske nevihte in viharja je nekaj udeležencev odšlo, vendar je bilo pri ponoldanskem telovadnem nastopu navzočih še vedno nad 2000 ljudi. Proti koncu je prihitel minister dr. Krek, poudarjajoč, da bomo z vztrajnim delom kmalu vsem in v vsakemu dokazali, da smo slovenska mladina mi, ki nas še danes vsa Jugoslavija spoštuje in ceni, saj je spoznala nas in — naše nasprotnike.

Strašna nesreča na Goriškem

Ena največjih nesreč, povzročenih po starih granatah, se je pripetila te dni v Ponoviškem gozdu pri Gorici. Kar pet Goričanov je prizadetih. So to Josip Sušič, Alojzij Piccolo, Tine Simčič, Ludvik Merlak in železničar Gasela. Iz Rožne doline so šli v hrib, da bi tamkaj skupno iskali stara razstreliva. Sredi gozda so našli granato kalibra 15. Začeli so razbijati po njej, pa je kar naenkrat eksplozirala s strašnim pokom. Pokolj, ki ga je napravila granata, je nepopisen. Takoj so bili mrtvi Simčič, Gasela in Piccolo. Granata jih je dobesedno razmesarila in posamezne ude razmetala daleč na okrog. Kose mesa so našli celo 50 metrov daleč od kraja nesreče. Ostala dva so sosedbi, ki so prihiteli v gozd, ko so zaslišali strašni pok, našli nezavestna v

mlakuži krvi s strahovitimi poškodbami po vsem telesu. Obadva sta še komaj dihala, ko so ju pripeljali v goriško bolnišnico. Reževe se sploh nista več zavedla in sta zaradi zadobljenih ran in izkravljenj oba v kratkem presledku umrla. Granata je tokrat zahtevala kar naenkrat pet življenj. To je ena največjih nesreč, kar so jih povzročile stare granate iz svetovne vojne. Dogodek je na vso goriško pokrajino napravil presunljiv vtis. Oblasti so poslale na lice mesta preiskovalno komisijo, ki pa ni mogla nič posebnega ugotoviti. Ljudje se zaradi teh neprestanih nesreč zelo razburjajo in pozivajo in prosijo oblast, naj vendar ukrene vse potrebno, da se takšne nesreče ne bodo več ponavljale. Pa tudi ljudje naj bi bili v tem pogledu bolj oprezní,

Možu dela v slovo

▼ Bilo je pred več kot štiridesetimi leti. Tam po poti na ljubljanski Rožnik sta šla zamisljena vase mlada zaročenca, da izročeta vprico duhovnika pred Marijino podobo na Rožniku končnoveljavno besedo večne zvestobe.

In potem se je pričelo delo, trdo a vztrajno, za blagor podjetja, ki mu je stal mož dela že ob zibelci razvoja na strani z vsem svojim srcem, tako da mu je neredko zmanjkalo časa za številno družino.

Vse, kar služi božjim ciljem, vedno naleteli na velike ovire satana. Tudi zvestemu sodelavcu bivše Katoliške in sedanje Jugoslovanske tiskarne težave in nadloge niso izostale. Vendar ga ni nič potro, še manj zlomilo. Brezkompromisen v slovenskih in katoliških načelih je Ivan Rakovec z občudovanja vredno srčnostjo hrabro prenašal teže stanovskih skrbi, pa tudi vse osebne in časopisne klevete, vse politične sodbe in obsodbe, ki so ga doletetele.

Imel je mogočno pomočnico. Mnogokrat, in zlasti ko se je zdelo, da je že preveč hudo, se je zatekel tja k rožniški Mariji, kjer je v družbi svojih ožjih prijateljev, zlasti pokojnega Smolnikarja in dr. Kreka »v cerkvi vrh gore, cerkvi beli« našel tolažbo in pomoč za nove pobude in podvige v prosepah podjetja, najožje povezanega s katolištvom in slovenstvom. Bog je blagoslovil poštena prizadevanja. Iz »Slovenca«, ki mu je svoj čas vso naklado na pošto nesla služiteljica na glavi, je postal eden najvažnejših slovenskih in jugoslovanskih dnevnikov, razširjen v desetisočih izvodih tako rekoč po vsem svetu. In iz neznanega »Domoljuba« smo dobili v Rakovčevi službeni dobi katoliški tednik, ki mu ga ni para v Jugoslaviji in daleč preko njenih mej. In koliko še drugih uspehov!

Naš Ivan Rakovec v službi ni poznal uradnih ur. Zgodaj zjutraj je začel, včasih že doma, in neredko je pozno zvečer kot zadnji zapustil pisarno. Delal je več kot za dva z ono vestnostjo in natančnostjo, ki ji zmanjka vsakega primere. Jugoslovanske tiskarno je smatral — in sicer v lepem pomenu besede — tako rekoč za svojo last. Neznansko se je veselil vsakega napredka, kakor mu je tudi srce krvavelo, kadar je podjetje zadela v tej ali oni obliki kakšna nesreča. Ko si zagledal Rakovca pred uradno uro v pisarni in se začudil, kako da že opravlja svoj posel, je odgovoril: »Včeraj je bila nedelja, delo je zastalo, treba je danes nadomestiti.«

Ivan Rakovec je vsa svoja prizadevanja naslonil na božjo pomoč, ki je bila brez dvoma gonilna sila, da, izvor njegove mravičje prednosti in brezprimerne skrbi za dobro podjetja. Tudi v tem je Ivan Rakovec velika, občudovanja in globokega spoštovanja vredna osebnost.

V nedeljo 17. julija t. l. so se zopet oglašili zvonovi na prijaznem Rožniku. K zahvalni službi božji, ki jo je daroval duhovni svetnik Anton Čadež, je prišla do pot skoraj 50-članska družina »Slovenčev« uprave, ki ji je bil Ivan Rakovec ne samo pravičen predstojnik, temveč tudi dobrohotni oče. Pa tudi nekateri drugi, ki so imeli in imajo posla v palači ob Zmajskem mostu in so bili že opetovano deležni Rakovčeve naklonjenosti, ki mu

je prinesla ime »Vorschussvater«, so se tisto nedeljo požurili na hribček k Mariji.

Ravnatelj Ivan Rakovec se je namreč na jesen življenja in na zdravniški nasvet odločil, da odloži težko breme, ki ga je vseboval njegov ravnateljski in blagajniški posel. Ivan

Rakovec pa ni — kakor je poudaril pozneje v krasnem nagovoru duhovni svetnik Anton Čadež — med tistimi, ki delo z Bogom sicer začno, a ga z Bogom ne končajo, temveč je g. ravnatelj hotel tudi zaključiti svojo uspešno in dolgo službeno dobo s primerne zahvalo Njemu, ki daje vse.

Zabučale so orgle in zadonelo je v hiši

Obmejni Maribor vabi

Nekaj navodil

Pred 20 leti je klic po svobodi prišel v sleherni slovensko vas. Vzklilo je seme izkrvavelega naroda v deželah majniške deklaracije.

Pred vsem svetom smo v zadnjih 20 letih dokazali, da znamo živeti sami iz sebe, biti tvorci samobitnega življenja in kovači svoje sreče in usode. Na vseh poljih smo orali ledino, v brazde smo vrgli kleno, zdravo zrno, ki je vrglo bogato žetev dvajsetih svobodnih let. Dali smo zgodovini dokaz, da znamo v svoji hiši gospodariti sami. 20 let življenja v narodni državi terja obračun o našem delu.

Sredi dela smo. Narodi živijo iz davnine v večnost. Svobodna država in narodna samostojnost sta nam prva in največja skrb in zgodovinska naloga. Vse naše misli in delo posvečamo tej nalogi. Polni vere gledamo opti na lastno državo v svojo bodočnost. To je ob 20-letnici Jugoslavije naša javna izpoved, katero bomo povedali v obmejnem Mariboru. Maribor je bil vsa desetletja ognjišče narodne kulture. Maribor je vodil narodno-obrambne boje in je pod vodstvom generala Maistra postavil pred 20 leti Jugoslaviji državne mejnike na severu. Maribor hoče rasti v svobodi in z njo čuvati državno mejo. Maribor bo na veliki kulturni razstavi od 6. do 15. avgusta t. l. pokazal svoj narodni razvoj v zadnjih 20 letih in v nedeljo, 14. avgusta t. l. bo na velikem narodnem taboru ponovil prisego, dano na taborih pred 70 leti in izpolnjeval pred 20 leti. Trdna meja — varna domovina! Obmejni Maribor vabi! Slovenci, Jugoslavlani, pridite! —

Dr. Juvan Alojzij, predsednik mestne občine

božji ljudsko petje. In potem se je oglašil obhajilni zvonček. K angelski mizi, tam pred Marijin oltar je spoštljivo pokleknil s svojo zvesto tovarišico v življenju tudi mož dela, kakor pred 43 leti...

Nato je sledilo fotografiranje pred cerkvijo, kava in še kaj. Ravnatelj g. Ivan Rakovec je izrekel besede slovesa, ki so vse navzoče ganile do solz. Duhovni svetnik Čadež je v prisrčnem nagovoru izrazil v imenu podjetja toplo zahvalo za veliko delo, ki ga je Ivan Rakovec tekom let izvršil in je poudaril prošnjo za dobre nasvete tudi v bodočnosti. Lepo so poveljevali dobrega ravnatelja tudi drugi govorniki. Eden od teh je odločno izjavil, da bo treba delo, ki ga je ravnatelj Ivan Rakovec prekinil, če hočemo da bo Bogu v čast in podjetju v prosep, nadaljevati in dopolnjevati po načelih, ki so bila Rakovčeva dolgo službeno dobo sveta.

Oglasila se je lepa narodna pesem. Gospod ravnatelj je šel od osebe do osebe in za vsakega je imel prijazno besedo. »Bodimo kakor sestre in bratje«, je rekel. Ko je prišel do enega izmed »glavnih« se je zdelo, da gledamo podobo veličastnega prizora ljubeni do najmlajšega apostola pri zadnji večerji. Kar najraje bi zavidali našemu dragemu Javorniku. Pa je bilo prav tako. Ravnatelj Ivan Rakovec dobo ve, da »rod stari hira, ginec in da je zato strokovno izobražena, poštena, globokovern, dejansko katoliška in odločno slovenska mladina najboljša jamstvo uspeha vsakega katoliškega pokreta, pa tudi podjetja. Zato je g. ravnatelj Rakovec vedno ljubil in ljubi tako mladino nad vse.

Gospod ravnatelj! Oprostite skromnim, iskrenim vrsticam! Naj ljubi Bog, ki ste mu zvesto služili tako dolgo vrsto let, Vam tudi v bodoče nakloni najobilnejši svoj blagoslov.

In kadar bo Gospodu prav, da Vas pokliče k Sebi, bodite uverjeni, da bo Vaša ločitev samo navidezna. Zakaj, če za koga, veljajo za Vas pesnikove besede: »V delih svojih živela sam boš večno«.

1. Prosimo vse gospode župane, ki so dobili naše okrožnice zaradi priprav za mariborsko proslavo 20-letnice Jugoslavije, da povabijo zastopnike vseh društev in organizacij in nam takoj sporočijo uspeh prvega sestanka njihovega pripravljalnega odbora.

2. Vsako društvo in vsaka organizacija naj po svojem članstvu agitira za udeležbo ter zbira prijave s pomočjo prijavnih pol, ki so bile poslane. Prijavne pole naj se oddajo do 25. 7. občinskemu pripravljalnemu odboru.

3. Občinski pripravljalni odbori naj zbirajo prijave in naj jih pošljejo v Maribor, kakor jih je mariborski pripravljalni odbor prosil v svoji okrožnici.

4. Važno je, da se pripravijo godbe, zastave, narodne noše, kroji in vse drugo, kar je v prijavi pol predvideno. Vzemite s seboj tudi drežavne zastave.

5. Prijave potrebujemo brezpogojno, kar bomo mogli le na podlagi prijav urediti vožnjo po železnici oziroma dobiti dopolnilne vlake.

6. Odobrena četrtinska vožnja se bo dobila s taborskim znakom in posebno taborsko knjižico — vabilom mariborskega pripravljalnega odbora. Znake in cabila bodo dobili občinski pripravljalni odbori pravočasno na podlagi poslatih prijav.

Naročajte Slovenski dom!

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALE

Podpisana Kastele Marija, pos. Grič št. 7, župnija in občina Kostanjevica na Krki, se s tem upravi »Domoljub« prav tople zahvaljujem, ker mi je takoj, ko mi je bila in z njo vse, tudi obleka, pogorela, izplačala 1000 din (tisoč). Kako prav mi je prišla ta požarna podpora! V sili se pokaže pravi prijatelj. In »Domoljub« je tak, zato mu bomo tudi jaz vedno vesta ostali!

Upravi »Domoljub« izrekam zahvalo, ker mi je ob priliki požarne nesreče podporo v znesku 1000 din takoj izplačala. Zato »Domoljub« vsakemu priporočam.

Andrej-Sv. Anton v Sl. gor. 10. jul. 1938

Leopold Bašar, L. r.

OSEBNE VESTI

d Zastopnik sv. očeta v Beogradu mgr. Ettore Telfa je obiskal te dni Slovenijo, o čemur smo že poročali. Predstavil se je pri tej priliki uradno knezu-namestniku Pavlu na Brdu pri Krauni. Med pogovorom je knez-namestnik zastopniku sv. očeta izjavil, da je bil mladinski tabor v Ljubljani res nekaj izrednega in veličastnega.

o Osemdesetletnice rojstva in slati mašni jubilej je obhajal pred kratkim g. Jakob Cinglak, upokojenec duhovnik, v Ptuj. Na mnoga leti!

o Zagrebški nadškof dr. Al. Stepinac se je pripeljal na oddih k Sv. Križu nad Jesenicami in ostane tam več tednov.

o Še en osemdesetletnik in zlatomašnik. To je gospod župnik Kljak Jakob v Bočni pri Gornjem gradu. Bog blagoslovilaj ga, zlatomašnika do skrajnih mej sloveskega življenja!

o Osmi križ se nosi na križu Anton Rebenšek iz Badoč pri Zidanem mostu. Dvoletnega »Domoljubovega« naročnika Bog živi še mnogo let!

o 25 let se župniku na Črnučah poštvovalni dušni pastir župnik Anton Tomej in Bog da zdravje na mnoga leti!

o Sedemdesetletnice rojstva je praznoval Fortunat Klnar za ljubljanskim Bežigradom. Leta 1932 je obhajal petdesetletnico, kar je stopil na cerkveni kor. Bog živi jubilaru še mnogo let!

DOMAČE NOVICE

d Zahvala sv. očeta mladinskemu taboru. S slavnostnega zborovanja mladinskega tabora je bil poslan brzojavni pozdrav sv. očeta. Na ta pozdrav je sveta stolica odgovorila s sledečim brzojavnim odgovorom: »Sveti oče je s radostnim srcem sprejel izraze sinovske vnanosti, ki jih je tam obrana katoliška mladina predložila. Zato jo blagoslovil in začetnika srečanja prosi, da s plodno roso svoje milosti njena dobra dela podpira. Kardinal Pacelli.«

o Z zborovanja slovenskih učiteljev. Učiteljsko združenje v Sloveniji ima sedaj nad 3000 članov. Več kot tisoč jih stoji še vedno

izven te učiteljske ustanove. Zadnje dni so imeli učitelji iz dravske banovine svoj redni zbor v Ljubljani. Učitelj Hočvar je napadal upravo, da nič ne dela, da nima nobenih uspehov in da se je preveč vrgla na reševanje Učiteljske tiskarne. Toda Supančič, predsednik Kmetelj in drugi so mu dokazovali, da napadno trdi. Supančič je povedal, da je Hočvar prav tako pristranski, ker je pri zbiranju učiteljskih abiturientov za počitniško letovanje izbiral med tistimi, ki so pri Sokolu in tistimi, ki niso Sokoli.

d Za cenejši kruh. Splošna podražitev kruha se je pojavila tudi v Osijeku. Šeprav tamkajšnji peki niso bili upravičeni kaj takega storiti. Imeli so še velike zaloge stare moke, ki so jo kupili po starih cenah. Zategadelj je župan sklical v občinsko hišo vse pekarske mojstre in se z njimi skotal na miren način dogovoriti za znižanje cen. Ker so peki vztrajali pri višjih cenah, je mestno poglavarstvo enostavno odredilo pocenitev in sicer povprečno za 50 par pri kilogramu.

VINA

za vse priložnosti naročite pri
Centralski vinarni v Ljubljani.

d Otroci naših izseljencev tabore v Sloveniji. Te dni je prispelo v Ljubljano 12 otrok, sinov in hčerk slovenskih rudarjev iz raznih krajev v Srbiji. Rafaelova družba v Ljubljani je poskrbela, da bodo ti otroci en mesec prebili na taborenju v Sloveniji. Letovanje teh otrok je s izdatno podporo omogočila banška uprava v Ljubljani. Istočasno je prišlo k nam tudi 10 dečkov in deklic, otrok slovenskih rudarjev v Franciji, ki bodo skupaj s otroki iz Srbije prebili svoje počitnice v naši domovini. Rafaelova družba je deklicam pripravila za bivanje učilniški samostan v Škofji Loki, dečki pa se bodo naselili v Salezijanskem zavodu na Rakovniku. Otroci slovenskih izseljencev si bodo v dnevi taborenja okrepili zdravje, obenem pa se bodo izpopolnili v materinskem jeziku.

d Navodila za sestavo novega državnega proračuna. Finančni minister je izdal navodila za izdelavo predloga za proračun in finančni zakon za bodoče proračunsko leto. V svojih navodilih naglašja minister, da je treba v predlogu novega proračuna postavka znižati, ker so s štirimiliardnim posojilom za javna dela

in državno obrambo zajamčena sredstva za najnujnejše izredne potrebe. Minister izjavlja, da ne bo pristal na povišanje davčne obremenitve gospodarstva. Poudarjal je tudi potrebo po znižanju dela osebja neusposobljenega uradništva, ker je naša država ena izmed tistih, ki imajo največje število uradništva. Nadalje je finančni minister v svojih navodilih izjavil, da v bodoče finančni zakon ne bo vseboval določb, ki se ne nanašajo na izvrševanje proračuna in ki bi morale biti predmet rednega zakonodajnega postopka. Vsi proračunski predlogi morajo biti predloženi fin. ministarstvu najkasneje do 1. septembra.

d Pri riasi žili, bolečinah v krčju, rastoja krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju iz zveza, nastalih vsled zaprke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Frazz-Josefovo« grenko vodo. Bolniki radi jemljejo prizkuseno »Frazz-Josefovo« grenko vodo in jo dobro prenesejo tudi pri večkratni uporabi.

Opis. raz. št. 10. 1938.

d Kna tolašina. V železniškem ministarstvu proučuje možnost uvedbe elektrodinamičnega motornega vlaka na progi Beograd—Zagreb—Bled. Vlaki so zgrajeni za običajni tir in imajo dva vagona, dosežejo pa brzino 110 do 120 km na uro. Vagone bo izdelala tovarna vagonov v Brodu. Takšen vlak bi potreboval za progo od Beograda do Zagreba 4 in pol ure, od Beograda do Bleda pa sedem in pol ure.

d Čebela zasede napisno tablo. Roj čebel se je obelil te dni na napisno tablo neke trgovine na Jelacicevem trgu v Zagrebu. V času, ko je bilo na trgu največ ljudi, so nenadoma prileteli čebela in zasede napisno tablo. Za senzacije željne meščane je bil to redek dogodek. V nekaj minutah se je zbralo pod tablo toliko radovednežev, da se je moral ustaviti ves promet. Še policija ni nič opravila proti navalu. Konec radovednosti se naradile čebela same, ki so odbrncevale naprej.

d Posnemanja vredna odredba. Posebno odredbo proti nagoti je izdala dubrovaška policija. Poziv policije je namenjen lastnikom gostinskih podjetij kakor tudi gostom, naj nikar ne pospešujejo te nemocne, temveč naj se oblačijo tako, da ne bodo žalili domačega prebivalstva. — Gostilničarji imajo dolžnost opozoriti svoje goste na te odredbe, zlasti pa tiste, ki se v pogledu nemoreajo največ pregrešiti. Odredba predvideva tudi kazni za prestopke.

d Čajoviti hrast. 300 let star hrast, pod katerim sta baje vedrila srbski junak Stanoje Glavašin in srbski osvoboditelj Karađorđević, stoji v Selevcu pri Smederevski Palanki. Hrast

Ob 60 letnici apostola naših izseljencev

V nedeljo je bežigradska Prosvetno društvo v Ljubljani proslavilo v Rokodelskem domu 60 letnico svojega župnika p. Kazimirja Zakrajšaka. Proslave se je udeležil tudi predsednik mestne občine dr. Jure Adlesič z gospo soprogo, večje odposlanstvo ameriških Slovencev in uveljavljena politična dvorana bežigradskih faranov. Proslavo je otvoril podpredsednik Prosvetnega društva Langus Jože, ki je v lepem govoru nanizal velike zasluge slavljenca za slovenstvo in katolištvo doma, zlasti pa med ameriški Slovenci. Podpredsednik Langus je slavljenca izročil hranilno knjižico za 51.000 din. To vrsto je zbral pripravljani odbor, da jo pokloni p. Zakrajšku kot priznanje

za njegove velike zasluge za slovenski narod. P. Zakrajšek se je gnujen zahvaljeval in poudarjal, da ne potrebuje hvale za svoje delo, še manj pa plačila v denarju. In zato poklanja podeljeni znesek v celoti Prosvetnemu društvu za Bežigradom in ta znesek naj tvori vogelni kamen za novo dvorano Prosvetnega društva. Pozival pa je vse Bežigradce, da naj sedaj zavihajo rokave, da bo prihodnje leto že stala nova dvorana. Pevski zbor je pod vodstvom Ludvika Puša zapei venček domačih pesmic. Nato so bežigradski igrači uprizorili krasno igrjo »Pri kapelici«, katero je spisal p. Kazimir Zakrajšek sam.

je visok nad 40 metrov, njegovo vejevanje pa se širi na 35 metrov široko. Vaščani verujejo, da ima ta hrast čudotvorno moč zlasti za nerodovite ženske. Ljudje pa zbirajo tudi vsako odpadlo vejico, ker so prepričani, da jih to obvaruje strele in požarov, če kurijo s temi vejicami.

d Pri težki stolici, napetosti, glavobolu zaradi zaprtja, očisti ena do dve čaši naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže in jo imajo za dobro.

Eag. po min. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 15482, 22. V. 38.

d Sodišče potiva. Na okrajnem, okrožnem in prizivnem sodišču v Ljubljani je nastopila od 1. julija do 15. avgusta uradna doba sodnih počitnic. Okrajno sodišče posluje v civilnih zadevah le v nujnih primerih, tako v pravih glede motenja posesti in mejah, kazenske teko naprej, na okrožnem sodišču civilni senati rešujejo najnujnejše stvari, kazenski senat posluje redno. Na prizivnem deluje samo kazenski senat.

n Vlom v cerkev. Župnik pri Sv. Jakobu ob Savi je imel ono nedeljo popoldne litanije in ko je po končanih litanijah hotel izpostaviti sv. Rešuje Telo ter odklenil tabernakelj, je opazil, da ni ciborija ne monštrance. Zato je izpostavil samo večji ciborij s sv. hostijami in po končanih litanijah ljudem povedal, kaj se je zgodilo. Obveščene so bile takoj orožniške postaje na Ježici, v Dolu in Domžalah, ki so poslane patrle za tat. Zanimivo je to, da je bilo že pred nekaj dnevi vlomljeno v to cerkev. Tat je zlezel v cerkev skozi okno po lestvi pri koru. Takrat je vse razmetal, tabernaklja pa se ni lotil. Odnese ni nič. Gospod župnik pa je postal tako pozoren in previden, da je po vsej vsak večer odnesel vrednosti domov v župnišče. To pot si je izbral zločinec za svoje bogostrunsko delo — opoldansko uro in je za enkrat uspel.

d Banovina je po dolgih letih obljub urenila potok Zlatenščico pri Blagovici. Ban dr. Natlačen je nakazal v označeni namen 200 tisoč dinarjev, drugo je opravilo ljudstvo s kulukom.

p Delavskega zaupnika ne bo mogoče odpuštili brez tehničnih razlogov. Ivan je bil pri stavbnem podjetju izvoljen za delavskega zaupnika dne 12. julija, njegov položaj bi bil tedaj po zakonu trajal do konca koledarskega leta. Stavbeniku je bila ta izvolitev znana in je tudi podpisal volitveni zapisnik. Dne 23.

Tako pri nas, kako pa drugod

V »Koroškem Slovencu« čitamo:

Jugoslovanski notranji minister dr. Korošec je odredil, da se morajo javni uradniki, ki služijo na ozemlju katerekoli narodne manjšine, tekom treh let priučiti jeziku naroda narodne manjšine. Minister utemeljuje rodne manjšine. Minister utemeljuje odredbo s tem, da je uradnik v stalnem stiku s ljudstvom in more službo izvršiti vestno le v primeru, če posluša in razume želje in pritožbe ljudstva. — Uradniki manjšinskega ozemlja bodo zato uživali gotove prednosti pred ostalimi. Po preteku treh let bodo uradniki in zastopniki. Za uradništvo donavske pokrajine je naprimer predpisano znanje nemškega, ogrskega in romunskega jezika.

Omenjena odredba je vzbudila posebno v manjšinskih krogih veliko pozornost in potr-

juje dejstvo, da jugoslovanska vlada vzorno ravna z narodnimi manjšinami in ji je mirno sožitje večinskega naroda z njimi zelo pri srcu. »Berliner Tagblatt« je pod naslovom »Nemško se učijo« pripomnil, da bo imela nova odredba ugodne posledice na gospodarskem in kulturnem področju, in se nadeja, da bo posebno upoštevana nemška govornica, katere se poslužuje 100 milijonov ljudi in ki je vez med narodi srednje in jugovzhodne Evrope. Navedeni list še postavi nasproti nerazumevanja čehoslovaške vlade za jezikovna vprašanja narodnih manjšin.

Ne dvomimo, da bo jezikovni odlok jugoslovanske vlade, ki podčrtava težnjo Jugoslavije za mirnim sožitjem tudi z državami sosedami, napotil tudi druge države, da enake svoje težnje podprejo s podobnimi odredbami.

oktobra je stavbenik Ivanu odpovedal službo in ta je po 14 dneh zapustil delo. Dne 8. decembra je bil Ivan zopet sprejet na delo; nezaposlen je bil skupaj 161 delovnih ur. Ivan je zahteval mezdo za te ure in sodišče mu je to tudi prisodilo. Ker je nesporno, da je bil Ivan ob času odpovedi in tudi ob izstopu iz službe delavski zaupnik, je bil zaščiten po paragrafu 119 zak. o zaščiti delavcev. V tem smislu, da ga stavbenik ni smel odpustiti. Če naj bo ta zaščita učinkovita in ne iluzorna, ne more biti v skladu s predpisom § 119 zak. o zaščiti del., da bi smel stavbenik z odpovedjo razdreti z delavskim zaupnikom obstoječo službeno razmerje, ne da bi hkratu navedel razlog za odpust. Taki razlogi za odpoved ali za razrešitev službenega razmerja pa so navedeni v § 239 obrtnega zakona; stavbenik pa tega razloga sploh ni uveljavljal; razrešitev službenega razmerja je bila tedaj protizakonita in stavbenik mora odgovarjati po paragrafu 241 obrtnega zakona za vse škodo, ki jo je povzročil Ivanu. Stavbenik se ni pri- tožil.

p Ne prvi, ne zadnji. Bivšega župana v Sibirju pri Slavonskem Brodu bo tožila občina za 580.000 dinarjev, ki jih manjka v občinski blagajni še iz časov županovanja stebrov prejšnjega »vzornega« jeenesarskega režima. Tomo Kovačević je sedel na županskem stolcu ves čas vse do l. 1936., ko so prišli v

občinski odbor od ljudstva izvoljeni ljudje. Pregled občinskega poslovanja je ugotovil, da manjka v blagajni dobrega pol milijona dinarjev. Sedaj vodi preiskavo sodišče.

d Cerkevni davek za pravoslavne. Finančni minister je odobril, da se more na vsem ozemlju srbske pravoslavne škofije gornjekarlovške določiti in pobirati od pravoslavnih davčnih zavezancev škofijski verski davek na vse oblike neposred. drž. davka, v kolikor spada v plačilo za leto 1938-39. Ta davek se bo pobiral v višini 4 odstotkov.

d Nova vrsta gripe? Neznana bolezen je začela razsejati v Starem Bečeju in bližnji okolici. Naselila se je večji del pri najbolj siromašnih ljudeh. V nekaj dneh je obolelo 500 ljudi. Ponekod je morala ležati v postelje vsa družina. Komisija pet zdravnikov ni mogla bolezni prepoznati. Mislijo, da je to neka nova vrsta gripe ali paratifusa. Ze po dveh dneh po obolenju dobe bolniki vročino 40 stopinj. Zdravniki bodo poskušali uganko razvozlati s preiskavo krvi obolenih.

d Z orožnikom ni šale. 32 letni tesar Alojz Ljorber od Sv. Jurija je imel zaradi svoje vroče krvi že večkrat posla z oblastmi. Dne 4. junija je bil v Počehovi v neki gostilni. Tja je prišel tudi orožniški kaplar Vladimir Ježić, ki se je vračal iz službe ter se je hotel okrepčati. Orožnik je stal v veži, Lorber, ki je bil vinjen, pa je bil v gostilniški sobi. Ko je zagledal orožnika, je zdivil, kakor če pokaže biku rdeč robec. Naenkrat je navalil nanj, gesnil v prsi in na pomoč mu je pritekel še njegov brat. Podrla sta orožnika na tla in Alojz Ljorber ga je udaril z nekim ostrim predmetom s tako silo po glavi, da ga je obila kri ter so ga morali reševalci potem spraviti v bolnišnico. Lorber se je zagovarjal oni dan pred sodiščem v Mariboru, da se je hotel z orožnikom samo »šaliti«. Ta šala pa je bila presneto draga. Plačal jo bo z osem mesečnim stroгим zaporom in z dveletno izgubo častnih pravic.

d 75% popust na železnici ob 20 letnici slovenskega Maribora. V Beogradu se je mudil več dni mariborski podžupan Franjo Zebot. V prometnem ministristvu je uspešno posredoval v zadevi prošnje mariborske občine, da se dovoli udeležencem slavnosti 20. obletnice jugoslovanskega Maribora 75% popust na železnici po vsej državi. Prvotno je bil dovoljen samo 50% popust, podžupanu pa se je posrečilo,

Bodite na cesti previdni!

Avtomobilski klub kraljevine Jugoslavije opozarja na sledeče:

Prometne nesreče so se v naših krajih v zadnjem času nenavadno pomnožile in zavzele porazen razmah. Raziskujoč vzroke nesreč, smo dognali, da je v pretežni večini primerov vzrok nesreč neupoštevanje reda uporabnikov javnih cest.

Pešci hodijo po sredi ceste, često se v zadnjem hipu premislijo in križajo cesto tik pred motornimi vozili; ob nedeljah zvečer grede v trumah kar po sredi ceste. Biciklisti vozijo vstric po dva, trije, često celo štirje; nihče se ne drži roba ceste. Vprežni vozovi vozijo, koder je lepše in nemalokrat kar po levi strani, tako da se jim mora vse izogibati v desno. Motorna vozila so često premalo previdna na neopredelnih krajih in mnogi »režejo« ovinke.

Naše ceste so v stanju, ki že davno več ne ustrezajo sodobnemu prometu. Zato od vseh nas zahtevajo ne le običajno previdnost, marveč podvojeno pazljivost, kajti le na ta način se bomo mogli izogniti prometnim nesrečam, ki se kot kuga širijo med nami. Ne smemo biti slepi in pripisati vse neugode slučaj; slučaj so redki, pretežni del nesreč je posledica neupoštevanja reda in neprevидnosti uporabnikov javnih cest; zato pozivamo vso javnost, da se najstrožje drži prometnih predpisov, ker bomo le tako kos rastočemu prometu na naših cestah, ne da bi pri tem zaradi nepaznje žrtvovali vedno več dragocenih življenj.

V vsako hišo »Domoljuba«!

da je prometni minister dr. Spaho pristal na popust 75% za vse vlake in vse razrede. Znižana vožnja 75% velja od 12. do vključno 16. avgusta t. l. pod sledečimi pogoji: Udeleženec mora dobiti od slavnostnega odbora v Mariboru potrdilo, da je povabljen na slavnost (objavo), s to objavo kupi na vstopni postaji samo polovično karto do Maribora, katera velja tudi za nazaj. Na vstopni postaji mora vsak udeleženec tudi kupiti železniško legitimacijo, obrazec K 14, za 2 din. Samo pod temi pogoji je dovoljena udeležencem četrtninska vožnja v Maribor in nazaj.

d Nove kovance po 10, 20 in 50 dinarjev bo dala te dni v promet naša Narodna banka. Vsi novi kovanci bodo nosili obraz mladega kralja Petra II. Kovanci po 10 in 50 dinarjev bodo imeli desni, kovanci po 20 din pa levi del obraza. Svoj čas je Narodna banka razpisala tekmovanje za najboljšo osnutke kraljevega lika. 70 umetnikov se je potegovalo za nagrade, a zmagal je mladi srbski kipar in izdelovatelj kolajna Dinčić. To je prvi primer, da je osnutke za nove kovance naredil kak jugoslovanski umetnik. Do sedaj so bili v takem delu pri nas udeleženci zgolj Francozi.

d Pri zapirju ali pa pri motajah v prebavi gzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

d Kdo bo dobil 3000 din? Vsa Pintaričeva razbojniška tolpa je že za zapahli, samo eden najbolj nevarnih članov in njen vodja Jožef Koder se še uspešno skriva. Vsa zasledovanja in preiskave, ki jih orožništvo vrši, so bile dosedaj zaman. Sedaj pa je razpisana na Koda nagrada v znesku 3000 din. Nagrado je razpisala banovina ter jo dobi takoj izplačano vsak, kdor pripomore, da bo Koder izsleden in prijet. Jožef Koder se zadnje čase predstavlja kot Mihael Hojnik iz Vrhol pri Koprnicah ter se legitimira z vojaško legitimacijo, ki jo je Hojniku ukradel Pintarič. Jožef Koder je 29 let star, 174 cm visok, vitkega stasa, kostanjevih, nazaj počesanih las, obrvi in oči temno-kostanjeve barve, sprejda redkih zob, visokega čela, zagorele temne polti, energičnega in inteligentnega nasto-

pa. Rojen je v Hinjah pri Žužemberku, pristojen pa v Maribor.

d Ciganska nadloga. Orožnikom v Domžalah se je posrečilo zalotiti cigansko tolpo, ki je vznemirjala tamkajšnje okolice. Orožništvo jih je zalotilo v gozdu pri Češenku pri Dobu in jih obkolilo. Hudorovič Zlatko je orožnike opazil in pobegnil, pa so ga potem zopet ujeli. Pri osebni preiskavi so orožniki našli pod krilom France Breščah nabasano Sayer-Browning pištolo. V štirih bisagah so našli mnogo obleke in posteljnine, tako 5 rjuh, 1 križasto odejo, kompletno črno obleko, več svilenih naglavnih rut, par težkih temnorjavih čevljev, svetlosivo moško obleko, ki ima na suknjiču in na ovratniku napis: Anton Kožuh, krojač, Šujica 28, p. Dobrova, sivkast suknjič, modro križasto srajco, več namiznih prtov, več ženskega spodnjega perila, nahrbtnik, 2 slabša čajgasta suknjiča, 2 nove črne hlače, žepne robce z monogramom F. B., 2 klobuka, in sicer enega črnega in 1 sivega, črni ima napis S. Tanko, Ljubljana, 1 črno svileno naglavno ruto. Glede klobuka z napisom S. Tanko trdi Vinkovič, da ga je kupil v Ljubljani. Ta Vinkovič ima na desni strani lica brazgotino. — Opozarjajo se ljudje, katerim so bili gori opisani predmeti ukradeni, da se javijo.

d Kako je hercegovski kmet postal milijonar. Jerko, stric hercegovskega kmeta Mirkota Kolaka, se je pred 30 leti izselil v Ameriko kot reven delavec. S pridnostjo si je pridobil denar in se s njim prerinil med imovitejše ljudi. Kupil si je namreč hotel v New Yorku, katerega je sčasoma povečal, da je danes eden izmed največjih. Vsa leta je nepretrgoma igral v loteriji, le zadel ni nikdar nič. Končno se je spomnil svojega revnega nečaka v Ljubuškem in zanj kupil srečko. Sreča se je sedaj nasmehnila in srečka je bila izvlečena z dobitkom 1 milijona dolarjev. Kako je moral biti presenečen Mirko, ko je na domači pošti dobil denarno pismo in v njem 1000 dolarjev od strica, ki mu sporoča, da je zadel milijon, katerega mora pa po predpisu ameriške loterije priti dvigniti lastnoročno. S 1000 dolarji si bo kupil vozno karto za Ameriko.

d Tolovaj Salaj. Mnogo govore in pišejo te dni o tolovaju Salaju in njegovi tolpi. Koliko tatvin in vlovov je napravil Salaj, bo pač naposled dognala sodna kazenska preiskava. Do včeraj so spravili poleg Salaja še 15 njegovih pomagačev in tovarišev v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča. Salaju očitajo, da je le od januarja do aretacije zagrešil nad 10 velikih vlovov s pomočjo svojih strokovnjakov. Baje gre za pravo znatno zneske. Sodna preiskava bo končno ugotovila, za koliko je Salaj s svojo tolpo okradel Ljubljance in okoličane. Zadnje dni je ljubljanska policija spravila v sodne zapore zopet 4 Salajeve pomagače iz okolice. Med njimi so tudi ženske, ki so Salaju dajale potubo, so bile njegove najboljše ogleduhinje in so ga povsod skrivale. Če bo oblast odločno zasledovala in pretresala prizadete, bodo še nekateri drugi člani »uglednih« družin iz ljubljanske okolice »noter padli«.

n Radi prezidave se vedno globoko znižane cene vsemu manufakturnemu blagu pri F. I. GORICAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29 in 30, na kar opozarjamo še posebej »Domoljubove«.

Sprejem v podčastniške šole. Inženirska in artilerijska podčastniška šola (starost od 18 do 21 let); Strokovna mornariška in pomorsko vazduhoplovna (od 18 do 20 let); Strojna mornariška od 15½ do 18½ leta starosti).

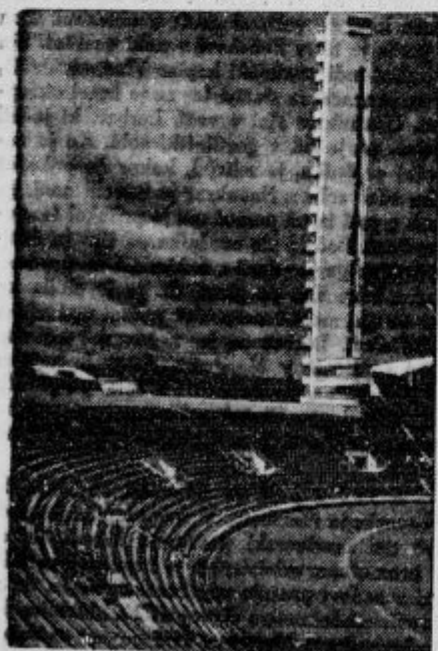
V Romuniji je umrla kraljica mati Marija, mati jugoslovanske kraljice in romunskega kralja Karla.

Vsa tozadevna pojasnila dobite ustmeno ali pisмено: Koncesionirana pisarna, Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismen odgovor je priložiti kolek za 6 din.

NESREČE

n Ne zaupaj neznancem. Dne 13. julija je prišel k Francu Zajcu iz Marije Širije pri Zidanem mostu neki neznanec in se mu ponudil za delo pri spravljaju sena. Zvečer je v pogovoru pripovedoval, da zna delati denar. Zajec mu je nasel in si je izposodil pri sosedu dva bankovca po 500 din. V razgovoru je tudi dejal, da zna devet jezikov. Po opravljenem delu so šli spat; neznanec v koč poleg hiše, Zajec in družina pa v hišo. Ponoči je žena svarila moža, da je brzkone nasel neznanec. Ker se je Zajec bal za denar, je hodil neznanca opazovat na njegovo ležišče. Ko je prišel 4., jo je neznanec že odkuril. Zajec ga je pričel zasledovati in ga dohitel ob obronku gozda. Neznanec ga je takoj napadel in mu zadel štiri smrtne sunke z nožem. Prvi sunek je dobil Zajec v ramo ter je takoj spustil svojo palico, ker se ni mogel več braniti. Zločinec mu je zadel nato še dva sunka pod vrat, četrtega pa v srce. Zajec je bil šele 34 let star, zapušča ženo in štiri otroke.

n Avto v savski strugi. Pet nemških izletnikov iz Celovca je napravilo oni dan izlet na Bled. Zvečer so se vračali z Bleda nazaj preko Jesenic. Izbrali so si bližnjico čez Gorje, ki ni avtomobilska cesta, namesto da bi se vozili po lepi, ali malo daljši cesti skozi Lesce. Tuji pa poti niso poznali. S precejšnjo brzino je vozil sofer pod Mežaklo, kjer pelje cesta ob savski strugi, ki so jo letos pričeli urejevati. Sava teče tukaj v najmanj 15 do 20 m globoki strugi. Tu je pripeljal nasproti drug avtomobil, ki je vozil z Jesenic na Bled. Nemški avto se je v hitri vožnji umaknil na desno, zavozil s ceste na travo in že je pod kolesi zmanjkalo tal. Avto je najprej še stal, toda počasi se je začel prevračati, potem pa padel po strmini v globino. Dobro je bilo pri tem, da je bil avto odprt, ker so med padanjem nekateri le skočili

Del stadiona na Finskem, kjer naj bi se po želji Fincev vršile leta 1940 olimpijske igre, ki so jih Japonci z ozirom na vojno odpovedali.

iz avtomobila. Voz je padel do prve police, potem pa se je zopet počasi prevrnil dalje, dokler ni obležal v globini. Potniki so obležali po bregu, nekateri med njimi precej poškodovani. Neka učiteljica v pokoju ima zlomljeno roko in nogo, trgovec ima zlomljeno nogo, njegova žena ima le majhne poškodbe, privatni uradnik je lahko poškodovan, šofer pa je ostal popolnoma nepoškodovan, prav tako tudi trgovčeva žena.

n S 6 m visokega hodnika je padla. Oni dan je ljubljanska bolnišnica sprejela 4 letno Silvo Bukovškovo, hčerko rudarja iz Potoške vasi pri Zagorju. Deklica je padla s 6 m visokega hodnika na tla ter obležala nezavestna. Dabila je hude poškodbe po vsem telesu in najbrž tudi pretres možganov. Stanje deklice je nevarno.

n Uničevala sta ose, a zažgala hišo. Pri posestniku Leopoldu Bašarju v Andrečih v Slov. Goricah sta bila ono nedeljo sama doma Bašarjev 13 letni pastorek Slavko Juranič in njegov prijatelj iz najbližje sosesčine Alojz Šamperl. Fanta sta opazila, da gnezdiyo ose v zemlji nedaleč od hleva. Sklenila sta, da jih z ognjem uničita. Juranič je navezal na kol otep slame ter ga zažgal in nastavljal na luknjo, skozi katero so izletovale ose. Na ta otep sta nametala fanta še dračja in slame. Tedaj pa so ju začele ose obletavati, da sta morala pred njimi pobegniti v bližnji gozd. Nesreča je hotela, da je v tistem hipu potegnil veter ter zanesel plamen proti hlevu. Vnela se je slama, nakopičena v šupi poleg hleva in v hipu je ogenj zajel celo zgradbo, z gospodarskega poslopja pa je preskočil še na hišo. Ker ni bilo hitro gasilcev na mestu, so plameni uničili obe poslopji do tal. Škoda se ceni na 40.000 din.

n 100 hiš in gospodarskih poslopij je uničil ogenj v vasi Čegeranih pri Gostivarju. Sredi vasi, ki šteje nekaj nad 300 števil, je neka ženska čistila domače ognjišče in nato pepel z žerjavico vrgla pred skedenj. Veter je žerjavico razpihal in odnesel med slamo. Preden so se kmetje v položaju znašli, je bila že vsa bližnja okolica v ognju. Z gorečih hiš se je ogenj zaradi vetra prenašal z bliskovito naglico na vse strani. V nekaj urah je zgorelo nad 100 hiš in gospodarskih poslopij. Gasilske čete, ki so prispele v vas, so komajda rešile ostali del vasi pred ognjem.

n Lokomotiva je vžgala vagon slame. Na kolodvoru v St. Ilju v Slov. gor. so nakladali delavci trgovca s senom Antona Birkmajerja v Mariboru slamo na vagon. Ko je bil vagon že naložen, je privozil na kolodvor izredni tovorni vlak iz Maribora za Avstrijo. Iz lokomotive so se vsule iskre in padle na suho slamo, ki je naenkrat začela goreti. Zaradi velike vročine in hudega vetra se je ogenj z bliskovito naglico razširil ter je zajel ves vagon. Na lice mesta so prihiteli šentiljski gasilci, ki pa zaradi pomanjkanja vode niso mogli napraviti drugega, kakor da so požar omejili, da se ni razširil na poslopja, ki stoje v bližini. Zgorelo je 7830 kg slame v vrednosti 5089 din.

n Vrela smola v obraz. Na poslopju nove predilnice v tekstilni tovarni Ehrlich v Mariboru je kuhl smolo 23 letni kleparski pomočnik Alojz Kovač, zaposlen pri podjetju Ussar. Z vrelo smolo je barval strešno površino. Bil pa je tako nepreviden, da je vrgel veliko kepo surove smole v kotel, ko je bil poln vrele mase. Močan curek vrele smole mu je brizgnil v obraz ter ga tako močno opekel, da so ga morali spraviti v bolnišnico.

Razdolženi bodo samo potrebni

S priključitvijo Avstrije k Nemčiji je bil na bivše avstrijske pokrajine raztegnjen tudi zakon o razdolžitvi kmeta. Nemški zakon je zelo značilen in morda najbolj pravičen med vsemi podobnimi zakoni, ki so izšli po drugih državah. Nemški zakon namreč načelno razločuje med zadolženimi kmeti, ki so po lastni krivdi zabredli v dolgove, in takšnimi, ki so se zadolžili po nedolžnem. Zakon nadalje razločuje med kmeti, ki so državne pomoči vredni, in med onimi, ki je zaradi svoje gospodarske nesposobnosti ali slabega življenja niso vredni.

Pri razdolžitvi kmetov bodo upoštevali samo one, ki so razdolžitve vredni in potrebni. Kmetje, o katerih se lahko vnaprej sklepa, da bi zopet zabredli v nove dolgove, podpore ne bodo deležni. Tudi slabi gospodarji, ki ne nudijo zadostnih jamstev za umno gospodarstvo, bodo pri podpori izključeni. Razdolžitve pa bodo deležni samo oni kmetje, ki v dol-

gove niso zabredli po lastni krivdi, ampak zaradi težkih gospodarskih prilik ali zaradi drugih neosebnih okoliščin. Na kmetije, ki bodo z razdolžitvijo dolgov rešene, se ne bodo smeli vknjiževati novi dolgovi, razen ako poseben nadzorstveni urad to dovoli. Dovolitev pa bo odvisna od donosnosti kmetije, ki bo določena po naslednjih okoliščinah: 1. Gospodarstvo mora biti v vsakem oziru urejeno, kmetija mora vzdrževati svojo kmečko družino, javne dajatve morajo biti plačane kakor tudi odplačevanje dolgov in njihovo obrestovanje redno zajamčeno. Dolgovi se bodo odplačevali v daljših rokih s skrajno nizkimi obrestmi. Istočasno, ko bo nemška država izvedla razdolžitve kmetov, bo z denarnimi sredstvi prišla na pomoč kmetom tudi pri popravilu stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij ter pri izboljševalnih delih in napravah na polju. — Vredno razmišljanja!

n S kože je zdrknil. Tovarna »Ika« v Kranju je začela letošnje spomlad ob cesti proti Golniku graditi večje tovarniško poslopje. Tu je bil zaposlen tudi tesar Ločniškar Anton, doma iz Vodic. Pred dnevi popoldne je Ločniškar opravljal na še dovršeni stavbi svoj tesarški posel, pa je pri tem padel s kože in si prebil lobanjo. Ločniškar je poškodbam podlegel.

n 20 m globoke je padel v kamnolomu pri Lazniku v Stranica pri Celju 17 letni delavec Javodnik Štefan iz Stranic. Javodnik ima prebito lobanjo in je dobil pretres malih možganov ter še več poškodb po telesu.

n Huda avtomobilska nesreča. Zvečer dne 12. julija se je vračal 33 letni delavec Ivan Gabrovec iz Maribora na kolesu domov v Smarjeto ob Pesnici. Pred njim se je na svojem kolesu vozila tudi njegova žena. V Koških ga je v bližini opekarne nekdo poklical. Gabrovec se je obrnil, v tem trenutku pa je že privozil nek osebni avtomobil v nasprotni smeri. Avtomobilski blatnik je zadel ob kolo, Gabrovec pa je pri tem z vso silo z glavo priletel v sprednjo avtomobilsko šipo. Pri tem mu je počila lobanja. Avtomobil je kolo popolnoma zdrobil. Lastnik avtomobila je takoj naložil težko ponesrečenega Gabrovca ter ga odpeljal v bolnišnico, vendar, ko to pišemo, Gabrovec še ni prišel k zavesti.

n Z voza — pod avto. Dne 12. julija so zvonovi katoliške cerkve v Murski Soboti oznanili smrt 9 letne deklice Stifan, otroka upokojenega finančnega preglednika, ki se je pred kratkim preselil iz Hodoša v Mursko Sobotu. Deklico je do smrti pobil avtomobil iz Zagreba na Radgonski cesti na »Turpolju«. Nesreča se je zgodila tako, da je deklica zadnji trenutek skočila iz voza, ki je vozil pred avtomobilom in hotela zbežati čez cesto. Naj bo ta nesreča opomin vsem staršem, da na tem mestu otrok ne puščajo na cesti.

n Ljubljanski tramvaj je do smrti povozil Davorina Kuglerja, trgovskega zastopnika pri tvrdki J. C. Mayer v Ljubljani.

n Ko je kosila travo nad globokim prepodom. Kmetica Džulba iz Dreznice pri Mostarju je kosila travo na travniku tik nad globokim prepodom. Nedaleč od nje pa je kmet Meh Turković izpodrezaval bukev. Ko se je po nesreči drevo prevrnilo na kmeta in ga na

mestu ubilo, se je kmetica ob pogledu na nesrečo tako prestrašila, da je izgubila prisednost. Nagnila se je proti prepadu in se vanj zvrnila. Tudi ona je obležala na mestu mrtva.

n 75 vasi hrvatskega Zagorja je trpelo škodo zaradi toče in neviht v zadnjih dneh. Nikjer ni ostalo nič niti za hrano prebivalstva, niti za živino. Zaradi tega so se obrnili oškodovani kmetje na javnost za pomoč. Prvo podporo je nakazal ban savske banovine dr. Ružić in sicer 60.000 din ter prosto voznino za 12 vagonov koruze.

n Razne nezgode. Na Tinskem vrhu pri Zibiki je padla s lestve Skorjanc Ana. Pri padcu si je zlomila nogo v kolenu. Na Rečici ob Savinji je padla s podstrešja 12 letna hči delavca Potočnik Fani in si zlomila roko v zapestju. Pri Zanggerju v Celju se je pri delu zvrnil voz na 69 letnega delavca Žuraja Ivana. Voz je delavcu zlomil več reber.

NOVI GROBOVI

n Ne več ne ure, ne dneva. V Komendi je mirno v Gospodu zaspala Apolonija Belcijan. — V Ptuj so pokopali dr. Viktorja Skrabarja, notarja v Ormožu. — V Mariboru je umrla zasebnica Anastazija Majcen. — Na Viču so djali v grob Kristo Račič roj. Pelko. — V Petrovcih pri Križevcih je zapustil solzno dolino 16 letni Rudolf Dečman. — V Slov. Konjicah je zapustil ta svet posestnik Alojzij Podgoršek. — V Celju je zapel mrtvaški zvon zasebnici Mariji Topolavšek. — V Ljutomeru je umrl trgovec in posestnik Franc Seršen. — V Spodnjem Blatu pri Grosuplju je na veke zatisnil oči bivši lesni trgovec Anton Adamič. — V Ljubljani so umrli: 80 letna Gabriella Ullmann, 80 letni Josip Javornik, soproga viš. kontrolorja drž. žel. v p. Ivana Zupančič roj. Breskvar, višji kontrolor državne železnice Vladimir Vajda in 76 letni Franc Gerber. Naj počivajo v miru!

Katoliški listi ste moji glasniki. Male otrok nebeškega Očeta bi vedelo za moje želje, ako ne bi bilo tebe, katoliško časopisje. (Pij X.)

RAZGLED PO SVETU

ITALIJA

s Jugoslovanski vseučiliščniki pri Mussolini. Predsednik vlade Mussolini je sprejel v Beneški palači odposlanstvo jugoslovanskega akademskega kluba »Slovanski jug«. Odposlanstvo je povabil italijanski minister za narodno kulturo na obisk v Italijo. Akademiki so potovali skoraj po vsej Italiji. Vodja odposlanstva se je v lepi italijanščini zahvalil za gostoljubnost, ter poudarjal velike uspehe fašističnega režima na vseh poljih. Svoj govor je zaključil z izjavo, da jugoslovanska mladina ve, da je njena prva dolžnost prilagoditi svoj dar k poglobljanju iskrenega prijateljstva, ki obstoji med Jugoslavijo in Italijo. Mussolini je odgovoril, da je prepričan, da bo še globlje prijateljstvo med učečo se mladino obeh držav pomenilo pravi temelj jadranskega miru, za katerega se tako vztrajno trudi predsednik jugoslovanske vlade dr. M. Stojadinović.

s Drobiz. Težka nesreča je zadela Marka Ribariča iz Vodic. Siromak je gnal ovce na pašo in sicer precej daleč iz vasi. Nenadna nevihta, ki je nastala, mu je onemogočila, da bi se vrnil domov in se je skrivil v zavetje. Toda nenadoma je treščilo vanj in ga ubilo. — Novo bogoslovno semenišče dobi Trst. Ali bo tam slovensko-hrvatski oddelek, nam ni znano. — V Vipavi je zgorelo poslopje Jožefa Fančiča.

NEMČIJA

s Vojaška zbiranja južno od Dunaja? Odhod komisarja za Avstrijo Bückla na dopust smatrajo politični krogi za precejšnjo zanimivost. V odhodu Bückla vidijo začasni uspeh spodnjeavstrijske organizacij proti narodnim socialistom, ki so postali v zadnjem času menda precej objestni. Negotovost Bücklovega položaja izhaja tudi iz dejstva, da je kardinal Innitzer zanikal njegovo trditev o sporazumu z avstrijskim katoliškim episkopatom. Bückel se bo brzkone vrnil v Avstrijo z omejenim pooblastilom. Splošno se je opazilo, da po dunajskih ulicah ni nič več toliko vojaštva kakor pretekle dni, ker so nemške čete osredotočene ob južnih železniških progah blizu Dunaja. Tja so pripeljali tudi veliko število tankov. Vse to je na Dunaju povzročilo precejšnje vznemirjenje. Krožijo vesti o obširnih varnostnih ukrepih.

s To in ono. Bivša Nemčija ima 330 registrovanih trg. podjetij in nad 50.000 reg. zadrug. — Vsled nevarnosti širjenja slinavke in parkljevke je prepovedala uvoz živine iz vrste jugoslovanskih občin. — Po deželi potuje in posluje motorizirana zobna klinika za šolsko mladino. — Predloge za razdolžitev pomestev je vložiti do konca leta. Prošnji se priložijo razna sodnijska in druga potrdila, izvečki iz zemljiške knjige itd. Podrobna navodila dajejo krajevni kmečki vodje. — Na Čajno pod Dobračem je došlo 70 delavcev in gradnikov iz bivšega rajha. — Na maloškem polju pri Baškem jezeru tabori 700 mladih Nemcev iz mesta Jena. — Kraj Vogle, občina Medgorje, se odslej uradno naziva: Kohldorf.

— V starosti 90 let je umrl v Pliberku župnik v p. Jože Boštjančič. — S poda v skednju je padel in se težko poškodoval delavec Janez Struger z Zg. Vesce. — Baje bodo letos zgradili most čez Dravo pri Podravljah. — V St. Jakobu v Rožu je zatisnil za ta svet oči 75 letni Grilov atej Nikolaj Mikula. — Ljudsko štetje v Veliki Nemčiji bo 17. maja 1939. Steli bodo po narodni in poklicni pripadnosti. — V Škoficah so v zadnjem času pokopali: Matijo Kobana in mizarskega mojstra Jožefa Hafnerja. Bil je rajni dober sin svojega naroda in imel za seboj mnoge težke doživljaje. Tako se je leta 1914 vozil s parnikom »Baron Gautsch« na Jadranskem morju, ko je parnik zadel ob mino in se potopil, rajni pa se je poleg treh drugih rešil s šesturnim plavanjem.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Brezpogojno do zmage. Glasom »Narodnih Listov« želi min. predsednik dr. Hodža, naj bi bil narodnostni zakon, okoli katerega se trenutno pospešeno vodijo pogajanja z zastopniki narodnih manjšin, sprejet od parlamenta vsaj do 15. avgusta. Češki listi poudarjajo, da nikakor ne sme biti govor o ustavni spremembi. Nemški listi spet izražajo bojazen, da manjšinski zakon ne bo prinesel ničesar bistveno novega. — V dneh sokolskih svečanosti v Pragi so priredili Nemci v mestu Komotau vsenemški dan, kjer se je zbralo do 60.000 pripadnikov nemške manjšine, ki so vodjo Henleina navdušeno pozdravljali. Na drugem zborovanju je Henlein naglasil, da velja za Nemec geslo: Brezpogojno do zmage!

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

s Plinskih mask jim je zmanjkalo. V Pragi in drugih čeških mestih je veliko povprašanje po plinskih maskah. Tvrde so prodale že vso svojo zalogo, tovarne pa ne morejo takoj ustreči številnim naročnikom. Rastóče povprašanje po plinskih maskah ima svoj vzrok v državnem zakonu, po katerem mora imeti do 30. junija vsak državljan svojo masko proti strupenemu plinu. Takile zakoni se bodo najbrže kmalu udomačili tudi v ostalih državah Evrope.

FRANCIJA

s Zasebno šolstvo. Predsednik »Odbora za katoliške pouke« škof Richaud je dal sledeče podatke o katoliški zasebni šoli v Franciji. Univerzitetni pouk je dan na katoliških institutih v Parizu, Lyonu, Lille-u, Angers-u in

Raca je v vele mestu s svojimi mladiči zavrla promet

Toulouse-u. Profesorjev je 410, akademikov 4219. Zasebna srednja šola ima 909 zavodov in sicer 571 za dijake in 338 za diakinje. Profesorjev 13.000. Dijaštva 160.000. Osnovna zasebna šola obsega 10.578 šol. Za dečke 2198 in za deklice 7.590. Število otrok je 1.061.000. Strokovno zasebno šolstvo ima 39 tehničnih šol, 134 poklicnih šol. Za dekleta je še posebej pet velikih zavodov. Poleg tega je seveda še vse polno gospodinjstev šol, raznih tečajev itd. Računajo, da zasebno šolstvo prihrani državi približno milijardo in pol frankov na leto. Katoličani v Franciji se upravičeno bore za to, da država podpira tudi zasebne šole, kar dela že Anglija, Holandija, Belgija, Italija in drugod. V borbo za pravice zasebnega šolstva v Franciji posebno posega jo velike organizacije staršev.

PALESTINA

s Še vedno ni miru. Arabski nasilneži so napadli neki judovski avtobus v bližini Haife. Po nikom se je posrečilo pravočasno pobegniti. Oblast je takoj poslala na kraj spopada oddelek mornarjev, katerim pa so napadaleci nudili hud odpor. V mestu samem so bile vržene v raznih krajih štiri bombe. Ena oseba je ranjena. Neka stara Judinja, ki je bila napadena s kamenji, je umrla v bolnišnici. Majhna judovska cerkev, last Judov iz Iraka, je bila zažgana ter je pogorela do temeljev. Napetost se povečuje. Zaradi tega so se iz mestnih delov, kjer je prebivalstvo pomešano, Judje izselili. V Kaba Bela Hai so se arabski prenapeteži spopadli z vojaško patruljo. Teroristi so metali ročne granate, nakar so vojaki začeli streljati z vojaškimi puškami. Šest napadalcev je obležalo mrtvih, veliko število pa je bilo ranjenih. Časopisje poroča, da se krvavi nemiri v Palestini nadaljujejo. Najhušji spopadi se še vedno dogajajo v Haifi, kjer mnogo poslopij gorijo. Arabci so zažgali tudi neko židovsko molitnico, židovsko šolo in celo vrsto judovskih hiš.

V Španiji divjajo hudi boji v smeri proti Valenciji.

Na Kitajskem se Japonci pripravljajo, da zasede glavno kitajsko mesto Nanking.

12 mesečna vojna ni prav nič oslabilila odpora Kitajcev, je izjavil zunanji minister Tuang Cej.

TABORI SLOVENSKE MLADINE

Dekleta, na Brezje!

Med tem, ko smo za vsako nedeljo brali navodila za razne taborje, je ostala nedelja 24. julija akor brez taborov. Zakaj? Zato, da imajo slovenska dekleta priliko, da poročajo na svoji posebni in prvi tabor na Brezje. Narod je razumel važnost tega dne in vse drugo je do tedaj utihnilo, le tabor na Brezjah naj epregovori ob navzočnosti visokih cerkvenih in državnih predstavnikov. Dekleta! Ste ve to pozornost naroda razumeli? Ali se zavedate, da zato ni nikjer drugod prireditve, da boste na Brezje res šle? Ali ste se že tudi oddolžile? V velikem ste že. Ze danes je udeležba 10.000 deklet zagotovljena. Toda mnoge še oklevate. Vedite, da tako močeno in važne samo dekliske prireditve še niste in močeno zopet dolgo ne boste doživele. Čimveč vas bo, tem močnejša bo manifestacija za svetost naše družine, tem odločnejša borba za poštenje v narodu, tem lepši dokaz vaše edinstvi in vzbujene dekliske zavesti. Vesele boste obiskali pri Mariji in vse bo lepo šlo. Daleč nad 100 rediteljic bo skrbelo za vašo udobnost. Za vaše zdravje in varnost je vse preskrbljeno, za dobro voljo pa boste skrbele same.

Dijakinje in visokošolke na Brezje. — Ali ste se res že oddolžile dekliskemu in ne čutite, da kot verni naraščali slovenske inteligence spadate k dekliskim skupnostim, da ji dajete zgled in pogum in se same od nje navzamete navdušene delavnosti za vse to, kar posebno Vam mora biti svetlo.

Meščanska dekleta na Brezje! — Pričakujemo Vas v obilnem številu, da povetete mesto z deželo, inteligenco z našim ljudstvom. Gospodične vseh stanov — tudi Vaš je tabor na Brezjah.

Delavke — na Brezje! — Najbolj ste preiskovane pri delu, zato najbolj rabite duhovne tolažbe in pomoči. S svojo številno udeležbo pokažite, da se delavke še posebno zaveda važnosti borbe za družino in poštenje.

Dekleta z dežele — na Brezje! — Pričakujemo Vas v tako velikem številu kot še nikdar. Pričakujemo Vaše zgledne vernosti in vedrosti, Vaših žrtvi in molitev. Pričakujemo Vas v narodnih no-

šah, z narodno pesmijo in narodnim cvetjem. Pridite vse!

Navodila za udeležence. Vsem udeleženkam tabora je dovoljen 50% popust na železnici proti predložitvi taborne knjižice in železniške legitimacije, ki stane 2 din in jo mora vsaka kupiti obenem z voznim listkom. Na Brezjah bo vsaka dobila potrdilo o udeležbi tabora, za kar mora sama ekrbeti. Tudi z nedeljsko vožno karto se lahko peljete na posebnih vlakih. Vozni red posebnih vlakov bo objavljen v jutrišnjem »Slovencu«.

Prosimo vse gg. duhovnike, ki bodo spremljali dekliske skupine na Brezje in reflektirajo na prenočišče in hrano v samostanu, naj to nemudoma sporoče Frančiškanskemu samostanu na Brezjah.

Dekleta naj opravijo sv. spoved že doma. Sveto obhajilo se bo delilo pred sv. mašo do 10. dopoldne v cerkvi.

Organizirana bo skupina kolesaric, ki bo odšla v Ljubljani izpred Vzajemne zavarovalnice. V vseh večjih krajih Gorenjske se jim bodo lahko pridružile druge skupine. Čas odhoda bo javljen. Pred vhodi na Brezje bodo shrambe za kolesa proti odškodnini 1 din.

Ponovno poudarjamo, da bi bilo dobro, da si hrano prinesete seboj, ker bo pri veliki udeležbi nemogoče v gostilnah vse naenkrat postreči. Prinesite kozarce za vodo seboj.

Tabor se vrši ob vsakem vremenu, zato prinesite seboj dežnike, ki Vam bodo služili v slučaju buđe solnce, pa tudi v slučaju dežja.

Ker bo udeleženek gotovo nad 10.000, je potrebna disciplina. Vsaka udeleženka naj se z dobro voljo pokori rediteljicam.

Ali ste že pregledale, če je Vaša narodna noša v redu? Na našem taboru velja čimveč pristnih noš iz vseh krajev Slovenije.

Ali ste si zagotovile cvetje, da okrasite z njim kolesa, vlake in vozove.

Vse, ki ste znak in knjižice že prejeli, vljudno prosimo, da nam nakažete z obratno pošto po 3 din za znak in knjižico.

Taborno knjižico in znak mora imeti vsaka udeleženka tabora. Zato vse, ki se še niste naročile, storite to takoj.

Knjižice in znaki se dobe v pisarni pripravljalnega odbora, t. j. v Domu dijakinj, Miklošičeva c. št. 21 (Vzajemna zavarovalnica), v trgovinah: Jugoslovanska knjigarna (Pred škofijo), Šiligoj (Franciškanova ulica), Pollak (Rimska cesta), Mohorjeva knjigarna (Miklošičeva cesta), Vera Remec (Poljskana cesta).

Verski shod na Zaplazu

Tretjeradni tabor za dolensko stran in za Posavje bo v nedeljo 24. julija 1938 na Zaplazu pri Čatežu.

Začetek slovesnosti v soboto zvečer 23. julija. Ob pol 8 zvečer pridiga (p. Kamil, O. M. Cap.), nato procesija z baklami. Po cerkveni slovesnosti verska igra »Slehernik« na prostem pred romarsko cerkvijo.

V nedeljo dvojna služba božja. Pozna sveta maša na prostem z govorom g. kan. Keka in ljudskim petjem.

Po sv. maši taborno zborovanje na istem prostoru kot služba božja. Govorita g. urednik Fr. Terseglav in g. Lovro Hafner, trgovec iz Preske.

Kar le mogoče, pridite že v soboto. Sveto spoved opravite doma.

Tabor je za novomeško, krško in brežiško tretjeradno okrožje.

Na Dekliški dan na Beňavo!

Dekle! Tvoj duhovni dom te zopet vabi! Dolgo ga nisi videla, gotovo si želiš tja, kamor se je že in se bo še napotilo toliko tvojih dobrih sestral!

Glejte: zopet si bomo stisnile roke, vzljubile druga drugo in se navdušile za lepo delo Katoliške akcije!

Žrtve bomo morda to zate — dekle, priti tako daleč — po dnevih težkega dela doma, v delavnici, pisarni... Pridi pa tudi ti, ki o počitnicah iščeš moči za nova duhovna ustvarjanja!

O, vsi vemo, kako slovenska žena, kako slovensko dekle s ponosom in rada sebe žrtvuje! Z veseljem pohiti za klicem po duhovni prenovitvi in poglobitvi!

Spregovorila nam bo Cerkev in povedala, kaj pričakuje od nas. Na naših zborovanjih,

R A Z N O

L. Ganghofer:

86

Martinj kloster

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

»Dobro pač! Kakor meni!« je zašepetala Hincula, ne da bi odmaknila glavo s Švajkerjevih prsi.

S svojo lopatasto roko jo je pogladil po laseh. »Pred eno urico sem trepetal še v stiski in smrtnem strahu. Zdaj mi telo in dušo navdaja samo čisto veselje, kakor da me vse žive dni ne more zateti več ne skrb in ne žalost.«

Ko sta se vrnila gospodar in njegova žena nazaj v ograd in je zagnal Grajnvalder tisti štreclj lemeza zopet na podrtijo, je izpustil Švajker pastirico iz rok in vstal. »Zdaj pa zavijajva rokave, oče Grajnvalder, zdaj morava zopet graditi! Postaviti morava zopet dekletu streho za varno zavetje.«

32

V luči podvečernega zažarevanja je blodil Ebervajin gor in dol ob bregovih jezera, ki je zalilo Melinji log, in dušo mu je stiskala temna groza. Povsod polomljena drevesa, povsod razlite vode, ki so mu zapirale pot k ljudskim prebivališčem! Valovi so bučali, da ni z rebri Melinje loga prodril do njega noben človeški glas. Vendar je pa čula njegova duša krik iz sto grl in videla izginjati koč v valovih, videla smrtni boj utaplajočih se ljudi. Njegova čreda je padala, in on, njen pastir, je moral brezdelno stati in neuslišana se je izgubljala njegova glasna molitev pod nebo.

Med zmedo lomasti in domačega orodja je na blatnih valovih priplaval mimo človeško truplo. Ebervajin

je zavpil in se pognal do pasu v vodo; posrečilo se mu je ujeti tihega plavca in ga izvleči na suho. Bil je stari Runot, s svojo otrplo roko še oklepajoč sekiro, s katero je bil tesal tram za svojo novo hišo. Ebervajin je spoznal utopljenca in spomin mu je vstal v duši. Videl je župnišče v Melinjem logu, videl kamnito klop pod lipi, videl kopico razgovorih mož in čul glas: »Ker je bil stari Runot vedno pobožen, ga je ljubi Bog v nebesih varoval, ni pustil, da bi ga pokopala pod seboj hiša, ki se je podrla, in mu bo pomagal, da bo postavil novo!«

Menih je vztrepetal. »Da, Hiltišalk, novo hišo! In trdno! Za vso večnost!«

Tedaj se je usulo na bregu kamenje. Ebervajin se je ozri kvišku in zagledal jezdeca, ki je drvel mimo v rumeni kamižoli Vacemanovih pratežarjev. Upanje ga je prešinilo; iztegnil je roke in zavpil: »Konja! Daj mi svojega konja! Prebredel bom na njem vodo. Ljudje so v stiski!«

»V stiski sem sam!« se je odzval glas izginjajočega jezdeca, »in groza me goni! Gospoda Vaceja je podsula gora in vse njegove sinove ubilo kamenje.«

Ebervajin je odrevenel. In upirajoč oči v nebo, ki ga je krvavordeče ožarjalo zahajajoče sonce, je spregovoril s prerokom Izaijo: »Obup mi prevzema srce, strah me prešinja!« Omahujoč se je obrnil in videl, da pobožni Runot ni več sam. Voda je bila vrgla na suho trupli dveh otrok, ki sta se še v smrti objemala. Ebervajin ju je spoznal. Dvoje ljubkih otroških cvetk! »Moja mi je ime kakor nebeški materi! In meni Jožek kakor nebeškemu očetu.« Prva sta bila, ki sta ga prijazno pozdravila v njegovi deželi, in takrat si je obljubil, da se bo tema otrokoma za njun pozdrav oddolžil! Kako naj se jima oddolži sedaj?

ločenih po stanovih, boste pa imele besedo ve samel in gotovo imate tudi druga drugi mnogo povedati!

Pridite, dekleta, da glasne in z vso svojo osebnostjo izpričate svoje plemenito mišljenje v središču Katoliške akcije za lavantinsko škofijo — na Betnavi, vašemu duhovnemu domu!

Betnava vas lepo pozdravlja!

Blagoslovitev Prosvednega doma v Komendi

Dne 31. julija bo g. škof dr. Gregorij Rožman blagoslovil novi Prosvedni dom v Komendi. Komendanci se tega dne veselimo, saj bomo dobili novo prosvedno torišče in imeli na ta dan v svoji sredi prevzvišenega pastirja.

Po blagoslovi bo prosvedno zborovanje, na katerem govorijo: minister g. dr. Miha Krek, univerzitetni profesor g. dr. Lukman in drugi. Popoldne pa bo javni nastop, na katerem bo nastopila tudi mednarodna vrsta.

Vsa prireditve bo pod častnim predsedstvom bana g. dr. Marka Natlačenca.

Na ta dan vsi v Komendi!

Prosvedni tabor v St. Rupertu

V vsej Mirenski dolini, zlasti v St. Rupertu se pridno pripravljamo, da slovesno proslavimo 30 letnico prosvednega društva. Jubilejnega tabora se udeležijo ban dr. M. Natlačen, ki je prevzel pokroviteljstvo. Službo božjo bo opravil šentpeterski župnik Alojzij Košmerlj, livski kaplan in predsednik društva. Na prosvednem taboru govorita ravnatelj Iv. Dolenc, ki ob enem zastopa Prosvedno zvezo, in urednik M. Javornik. Pri telovadbi nastopi številno članstvo domačega okrožja, pa tudi sosedna okrožja so že objubilja svojo udeležbo. Zveza pošlje svoje mednarodno vrsto. St. Jernej, ki se je v Ljubljani na taboru proslavil po svojih vrlih jahačih, pošlje 20 fantov, ki bodo z godbo povzdignili slavnost.

Na veselo svidenje 31. julija v St. Rupertu!

Tabor v Hotedrščici

Kam gremo v nedeljo 31. julija? Vsi v Hotedrščici, kjer bo tabor fantovskih oddelkov in dekliških krožkov, združen s proslavo 30 letnice Prosvednega društva. Zjutraj ob pol 6 budnica, ob 9 sprevoz po

vasi, nato sv. maša z ljudskim petjem. Po sv. maši tabor, nato vaja za popoldanski nastop. Popoldne ob 3 telovadba, ki ji sledi prosta zabava. Vožnja z avtom iz Logatca in nazaj preskrbljena.

Prosvedni tabor v Radečah pri Zidanem mostu

V nedeljo se bodo zbrale v našem lepem niestcu velike množice prijateljev slovenske katoliške prosvete, da očitno pokažejo svojo samozavest in neuklonljivo moč v boju za naše narodne svetlinje. Govoril bo minister g. dr. Miha Krek in prof. Mirko Bitenc iz Celja. G. prof. dr. Hanželič bo opravil cerkvene obrede na krasnem prostoru na prostem. Zborovanje bo vodil g. P. Jerab, član banskega sveta in radeški notar. Cerkevno opravilo se začne ob desetih, nakar bo tabor. Popoldne so večernice ob dveh, ob treh pa bo velik javen nastop slovenskih fantov in deklet, mladenk, gojenk in naraščaja ter izbrane celjske vrste na orodju. Po telovadbi prosta zabava. Natančnejši spored je razviden z letakov.

Vsi kmečki ljudje — 7. avgusta na Brezje!

Stara in lepa navada Slovencev je, da radi romajo na Brezje. Kdor le more, poroma na Brezje vsako leto, komur to ni mogoče, pa ob vsaki priliki, kadar mu dopusti čas in razmere.

Na Brezjah je svetilke Marije, ki jo je pokojni nadškof Dr. A. B. Jeglič kronal za »Kraljico Slovencev«.

Marija na Brezjah je Kraljica vseh Slovencev in iz vseh slovenskih dežel prihajajo verni Slovenci, da se poklonijo svoji Kraljici: ne le Kranjci, temveč tudi Stajerci, goriški in koroški Slovenci in celo slovenski izseljenci iz vseh delov sveta radi prireajo skupna romanja na Brezje. K Mariji na Brezjah prihajajo romarji, Slovenci vseh stanov in poklicev, — največ pa jih je iz kmečkih vrst, iz vrst najbolj vernega slovenskega stanu. Kraljica Slovencev ima med kmečkimi ljudmi največ in najzvestejših častilcev.

Tudi letos bo mnogo slovenskih kmečkih ljudi romalo na Brezje.

Kdaj?

Letos bomo vsi slovenski kmetje romali na Brezje skupno, vsi na en dan in sicer v nedeljo, dne 7. avgusta. Ta dan se bo ob trouu Kraljice

Slovencev na Brezjah zbralo slovensko kmečko ljudstvo iz vse Slovenije: Gorenjci in Dolenjci, Stajerci in Prekmurci, vsi gredo 7. avgusta na Brezje. Zakaj?

V nedeljo, 7. avgusta bo na Brezjah velik kmečki tabor, ki ga priredi »Kmečka zveza« za vse slovenske kmečke ljudi, za žlane in nečlane, za odrasle in za kmečko mladino in sploh za vse, ki pripadajo našemu vernemu slovenskemu kmečkemu ljudstvu!

Po slovenski službi božji, za katero sta naprošena oba slovenska prevzvišena gg. škofa, se bo vršilo mogočno kmečko shorovanje, katerega se bodo udeležili naši narodni in kmečki voditelji, pa tudi predstavniki svetnih in cerkvenih oblastev, pred katerimi bo slovensko kmečko ljudstvo po govornih in lastnih vrst izpovedalo svoje misli, svoje želje in zahteve. Da bo ta tabor čim najvidnejši dokaz naše kmečke stanovske zavesti, je potrebno, da se ga udeleži vsak, komur je pri sreči usoda in blagor kmečkega stanu! Kmečki ljudje iz vse Slovenije, Vaš tabor je to, udeležite se ga!

Kako?

Iz bližnjih krajev boste seve prišli z vozovi in koleci, iz oddaljenih pa z avtobusi in z vlaki. Za prosili smo za znižano vozovino, če pa ta ne bo pravočasno dovoljena, se poslužite vsi nedeljskih povratnih kart, ki omogočajo vožnjo po polovični ceni brez kakršnihkoli izkaznic in potrdil.

Primerne zveze vlakov bomo objavili prihodnjič, istotako tudi spored cerkvenih slovesnosti in kmečkega zborovanja.

Na Brezjah ne bo nobenega spreveda! Vsi se zberemo naravnost pri cerkvi, ozir. v cerkvi. Zato tudi morebitno slabo vreme našega romanja ne bo onemogočilo. Če pa bo lepo vreme, boste lahko v nedeljo popoldne obiskali tudi Bled.

Za tabor ni potrebna nobena knjižica — udeležba je mogoča vsakemu in vsi ste iskreno vajljeni!

Kmečka zveza.

Ostanke skoraj 1000 let stare cerkve so odkrili na Moravskem blizu Spitišneva; sezidal 1. 1030. moravski knez Svetislav.

Za tri milijarde lir se narasle tekmo pol leta vloge v italijanskih denarnih zavodih.

1000 l cepiva proti koleri je poslala ameriška vlada na Kitajsko.

V Rimu je umrl kardinal Serafini.

Do smrti utrjen se je zgrudil poleg obeh trupele na zemljo, jima razklenil otrple ročice in zmil sivo blato z njunih obrazov. Potem je s težavo vstal in se opotekal dalje ob bregu razbesnele vode. Trepetajoč po vsem telesu, ki je zakril z rokama obraz. »Hilitšalki! Vstani iz groba, ti veliki kristjani! Pokrepij me s svojo trdno vero, da ne omagam!«

Neki človek mu je približal ob vodi nasproti. Ilzanški kovač je bil. Ko je uzrl meniha, ga je prevzel strah. Kazalo je, da hoče pobegniti. Toda v naslednjem hipu je planil k Ebervajnu, se zgrudil pred njim na kolena in mu objel noge. »Odpusti! Odpusti! Prisegel sem proti vam na Mrtolovcu. Zapri sem svoj ograd pred teboj. Moje hiše ni več, moje žene ne in ne otroka! Poglej moj keš in me pusti živeti!«

Ebervajni ni razumel besed — videl je samo trpljenje v bledem obrazu in je pobožal klečečega moža po laseh. »Torej je vendar še kdo, ki živi?«

»Jaz sem edini, ki je ušel!« je bebljal mož, ki mu je smrtina groza preteklih ur: esala se vse ude. Videl ni bil nobenega človeka več, odkar se je predramil iz omotice in pobegnil, da bi poiskal svojo hišo. »Ves Gaden leži zasut pod Ledenikom, ki ga je tvoj močni nebeški gospod zrušil v svoji jezi na nas. Jaz sem edini, ki še živim!«

Ebervajni se ni več zgrozil. Samo zaječal je, da mu je streslo prsi. Oprostil se je iz moževega objema in tedaj je v motni podvečerni svetlobi zagledal majhen brod, ki je plaval na umazanih valovih. Podoben je bil drobčenemu enodebelniku.

»Zibel, gospod,« je jeknil kovač, »in v zibel! Živ otrok!«

»Ne sme umreti!« je zavpil Ebervajni.

72

Prestrašen je iztegnil kovač roke, toda obupnega menihovega početja ni mogel več preprečiti. Z blaznim zagonom se je pognal Ebervajni na kos strehe v vodi in z drugim na plavajočo smreko, stekel po njenem deblu in planil v valove. Z zadnjimi močmi se je prebil do zibelke in začul glas jokajočega otroka. Boreč se z deročimi valovi, ki so ga zanašali, je potiskal zibel pred seboj proti drugemu bregu. Čim dalje ga je gnal tok navzdol, tem bolj je ugašala večerna svetloba in mrakoten dim je začel legati na vodo in obrežje. Med temim grmovjem, ki je ublažilo vodni tok, je začutil Ebervajni tla pod nogami. Hropeč je potegnil nase jokajočega otroka, ki se mu je z golimi rokami prižel okoli vratu. In po vodi, ki ga je zalivala ob pasu, je dosegel obrežje. Opotekavo se je pognal še kos poti na gozdnato reber, potem se je onemogel zgrudil in omedlel.

Tema noči je pokrila onesveščenega in vso širno prostranost opustošenja.

Na nobenem ognjišču ni plapolal ogenj. Molč je bil objemal koče, ki jim je bilo razdejanje še prizaneslo. Le vode so šumele in včasih je udaril z gorskih pobočij kratek, zamolkel ropot.

Na enem samem kraju je bilo glasno in živo in je buhteč slop ognja razganjal temno noč. Rdeča svetloba, ki jo je dajala Vacemanova goreča hiša, je žarela daleč navzgor po zasutem gorskem gozdu in navzdol po razburkanem jezeru in zapuščenem pristajališču. Utripajoče luči so švigale med gradom in mostom po vročedi kopici mož in žensk, ki jih je bil privedel Hanecar. Hišo so našli prazno in zapuščeno, ob potresu so se bili razbežali z gradu vsi hlapeci in deklet. Ko so ljudje uzrli smolne svitke in butare, razmetane po grajskem dvorišču, je Hanecar zavpil: »Poglejte, gospod Vace sam

marveč presvetlilo vsako telo — imenujejo jih ultravioleto žarke. — Pred desetletjem so odkrili zvezdo, ki je 3000 krat večja od sonca, njen premer je 20 krat večji od razdalje zemlje do sonca. Daljavo zvezd merijo zvezdozlenci po času, v katerem dosepejo zvezdni žarki do zemlje. Sončni žarki na primer dosepejo do zemlje v 6 sekundah. Pozneje ozvezdje, blag svetloba potrebuje do zemlje 2 milijona svetlobnih let. To je razdalja, katere se z navadnimi številkami metrov in kilometrov ne da več napisati.

Kopalni vagoni pri ameriških vlakih. V Ameriki imajo uvedene kopalne vagona na progi iz New Yorka v San Francisko. Ti vagoni so narejeni tako, da so v njih plavalni bazeni, ki so 22 m dolgi in tri metre in pol široki. Voda je dva metra globoka. Kabine kopalnega vagona so razkošno urejene. Poskrbljeno je tudi za višinsko solnce.

Miška v gledališču. V kodanjskem ljudskem gledališču bi se domala zaradi male miške pripetila velika noč. Med predstavo, kateri je pri-

PO DOMOVINI

Zakaj cene lesa padajo?

To je vprašanje med producenti in kmeti. Vsek temu je ta, ker so kmetje proizvajali preveč tesarkega lesa, in lesni trgovci so si napolnili skladišča. Nekateri lesni trgovci so postali nervozni, ker niso mogli razpešati izvanredne količine lesa. Ta nervoznost je tako vplivala na nekatere lesne trgovce, da so začeli prodajati les za vsako ceno, kar pa silno škoduje našim kmetom. Lesni trgovci v Slavoniji in Banatu so prav tako proti znižanju cen lesu. So pa še tudi drugi škodljivci, kateri kvarijo ceno in to so kupci brez obzira. Ti kupijo les in ga s splavom odpeljejo v Banat, Srem in Belgrad, ne da bi imeli svoje stalne odjemalce in ga prodajo včasih pod kupno ceno. Ti slučaji so najpogostejši v Savinjski dolini. To škoduje kmetom in trgovcem, ker s tem pride do tega, da se dojni trgovci pri nabavi lesu sklicujejo na cene zgoraj navedenih slučaja.

Za kmeta bi bilo važno, da oddaja les samo lesnim trgovcem s obziri, ker samo ti lahko cene držijo in delajo na tem, da se cene držijo!

Sedaj je samo od kmeta in producenta odvisno, da držita stano ceno, kot je bila po zimi, da ne pride do katastrofe, da bodo prodajali kubični meter stavbenega lesa zopet po 110 ali 115 din, ker se bo tej ceni primerno znižal tudi rezan les.

Kmetje ustavite po možnosti izdelovanje tesarkega lesa za nekaj časa in v primeru prodaje držite cene lanske zime, t. j. 180—190 din pri Dravi, Savinji ali Bistri postaje. To je edina možnost, s katero se zaščiti kmet. V Banatu je kmetiška zveza odredila primerno ceno za pšenico 175 din. V Bosni so cene lesa še vedno iste kot so bile.

Torej ni vzroka, da padajo cene!

Iz naših društev

Šmihel pri Novem mestu. Društvo »Združenih bivših učenk šmihelskega zavoda za zgradbo dolženjske sirotišnice« je začelo v počitnicah zopet živahno delovanje. Že pred 2 letoma nam je to dru-

štvo s prireditvijo »Šlehernika« ena prostem pred oerkvijo pripravilo večer, ki nam je ostal v neizbrisnem spominu. Te dni pa tiho pripravljajo presenečenje, ki bo večje od prvega. V nedeljo, 24. t. m. uprizorijo pod režijo akademika g. Podbevška Calderonov misterij »Skrivnost svete mašice. Sodeloval bo novomeški pevski zbor iz kapljica in orkester Prosvetnega društva iz Novega mesta. K prireditvi vabimo tudi sosednje župnije in jih zagotavljamo, da jim ne bo žal večernega izleta v Šmihel.

Rejci malih živali iz vseh krajev Slovenije, združeni v Zvezi društev rejcev malih živali v Ljubljani in rejci iz ostalih banovin prirede v času jesenskega ljubljanskega velesejma od 1. do 12. septembra 1. Zvezna banovinska razstava vseh vrst malih živali in produktov iz te reje. Prireditve v tem obsegu Ljubljana še ni videla. Vse prireditve bo obsegala skoro polovico velesejma. V nedeljo, dne 4. septembra bo v Ljubljani tudi kongres rejcev malih živali. Vse priprave kažejo, da bo obiskovno na jesenskem ljubljanskem velesejmu deležno zopet novih senzacij.

Rudovljica. Prosvetno društvo pripravlja Radovljčanom in okoličanom lepo presenečenje. V nedeljo, 24. julija priredi tombolo z 200 dobitki. Glavni dobitek, sobno opravilo, si morete ogledati v izložbi poleg pisarne dr. Šmajda. Naj nihče ne zamudi lepe prilike: čimprej si kupite tombolske karte, da vas kak srečnejši ne prehitijo.

Gorje. Podružnica Slovenskega planinskega društva priredi v nedeljo, 24. julija skupni izlet društev v Vrata, kjer bo ob 11 dopoldne sv. maša za izletnike. Odhod s postajališča Podhom ob 7 zjutraj. Vabljeni!

St. Jurij pri Grosupljem. Dne 17. julija smo imeli pri nas lep domač praznik, ki ga je doživela vsa naša župnija. Pri versko-pravni obnovi so tudi tokrat naša vrla dekleta pokazala svojo vnemo, saj se jih je kar 19 oglasilo s sprejem v Mar. družbo. Prišla sta v ta namen v našo aredo preč. gg. misijonar M. Costala iz Ljubljane in naš rojak J. Oven, šentvidski kaplan, ki sta s svojimi lepimi

govori spodbujala mladino k dobremu. Zjutraj so imela dekleta skupno obhajilo, ob 10 je bil sprejem, popoldne pa smo se zopet zbrali pred Marijino sliko. Obema gospodoma se vsi prav lepo zahvaljujemo za trud, ki sta ga imela z nami. — Naša dekleta in fantje ter tudi velike drugih zavodnih se je udeležilo v velikem številu slavnosti slovenske mladine na Stadionu. Pa tudi dekliški tabor na Brezjah ne bo šel tako mimo nas, saj se jih je oglasilo zopet znatno število. — Snujemo fantovski odsek, ki ga bomo v kratkem postavili na negel. Fantje, še vkup! Zopet se bo glasila fantovska pesem, še bolj pa njihovo delo po št. Jurju kakor svoje duši! — Moške si pa prizadevajo, da bi izboljšali slab položaj našega kmeta. Treba pa je v ta namen stavovske zavednosti, edinosti in podpore, ki jo mora vsaka hiša dati, da se bodo izdelki po dobri ceni oddajali naprej! Kmetje, v slogi je moč! — Permetova jama ima letos izredno veliko obiskovalcev. Cele skupine in celi razredi iz šol so si ogledali našo silno zanimivo jamo, ki ima tako lepe kavnike, da si jo vredno jih ogledati. Kakor vidimo ima Permetova jama veliki pomen za povzdig tujeskega prometa.

Šmartno Pri Slovenjem Gradcu. Naša gasilska četa je doživela 3. julija pomembno slovenskost — blagoslovitev nove motorke. Z velikimi žrtvami so gasilci aresnirali željo, imeti sodobno in dobro gasilsko orodje. Slovenskost se je vršila pod pokroviteljstvom bana g. dr. M. Natlačena, ki ga je zastopal načelnik g. Hraševac. Prihitali so k nam tudi številni člani iz sosednjih gasilskih čet.

Dražgase. Vsem častivcem sv. Lucije širom Gorenjske in vsem ljubiteljem dražgaskih zanimivosti naznanjamo, da se bo 31. julija vršila v naši župni cerkvi nenavadna slovenskost. Ta dan bo g. stolni dekan ljubljanski slovesno blagoslovil naše nove, prve orgle. Ob pol 10 bo pridiga, po pridigi blagoslovitev orgel, nato darovanje za orgle in sv. maša. Po sv. maši bo g. dekan in skladatelj razložil vse tajnosti in glasbene lepote novih orgel, ki so najnovejšje delo mojstra Fr. Jenka iz St. Vida. Sledil bo cerkveni koncert. Tistim, ki Dražgah in naših zlatih oltarjev še ne poznajo, naj navedemo sodbo izobraženega človeka z našega juga: »Če bi ta cerkev s svojimi umetninami stala kje v Nemčiji ali Italiji, bi vsi činitelji tekmovali, da osvojijo svet s temi zgodovinski dragocenostmi. Pri vsaki pa more to bo-

sostvovalo številno občinstvo, se nenadoma začne krik: Miš! Miš! Ves ženski svet se razburjen dvigne s sedežev in huče kričaje k vratom. Medtem se nekateri pogumni možaki podajo na lov za nedolžno živalco ter jo podijo po vsej dvorani, da se jim končno izmuzne v mali odprtini. Edini ravnodušni je kapelnik, ki dikтира v najhujšem hrupu svoji godbi veselo kozačno, med katero miška izgine in se ljudstvo pomiri. Prihodnje dne je ravnatelj razglasil v časopisju, da je gledališče zavarovano proti požarom in tudi — mišim.

Avtomobile za ceno 2000 S izdelujejo v Nemčiji. Stara je Hillerjeva želja, da uvede na trg takozvani ljudski voz. Priprave se v najboljšem teku in kmalu bo Nemčija zaslovela kot država z najcenejšimi avtomobili. V provinci Braunschweig gradijo sedaj največjo avtomobilsko tovarnico, katera bo izdelovala samo ljudske voze. Tovarnica bo 3,5 km dolga in 1,50 kilometra široka. Imela bo lastno elektrarno, svoje športno igrišče in kopalnice za delavce, vrhu vrhu tega hotel za kupce.

nam je pripravil netivo za ogenj! Na vse strehe, skozi vsa vrata in okna so zleteli zažgani svilki in tuleč je pozdravil ljudski roj prve plamene. Ali vsa razkačenost, ki je kipela v njih, ni zadostila, da ne bi trepetali pred oskrbnikom in njegovimi sinovi, ki bi se utegnili vrniti domov. Strahu celega življenja ne more zadušiti ena sama ura razdivjanega arda. Vse so začele bežati ženske, nato še moški. Ko se je gnetlo krdele skozi velika vrata, je prijelil hlapec, ki je bil v Šapbarjevem lesu odrekel menihu konja in mu zaklical: »Sam sem v stisk! Zda je meni, da mu beži nasproti domača služinčad in je zasigal: »Pogibelj nam preti! Gospoda je zasula gora in ubila vse njegove sinove.«

Kratek molk. Takšne novice niso mogli ti ljudje dojeti pri prvi besedi. Nato krik, ne kakor bi ga zagnali ljudje, temveč kakor bi zarjule mučene živali, ki se jim je odprl obor. Hanecer je pograbil bukvino vejo s tal in zavpil: »Pozdravljam ga, tvojega gospoda!« Kol je priletel na hlapecovo čelo in brez glasa je omahnil moč na zemljo, medtem ko je splašeni konj skočil čez plot v globočino.

Poblazneli od veselja so se moške in ženske med vriskajočimi krikii obrnili nazaj na grajsko, zdaj že jarko razsvetljeno dvorišče in pijani od divjega sovraštva začeli pustošiti. Pobili so zveri, s katerimi se je bil igral in zabaval oskrbnik. V veži so našli bodake za svinje in lovska kopja in potokli z njimi pse v oboro. Pri goreh hlevih so vlomili vrata in poklali živino, pomorili kože in oves in podavili perutnino. Pavom so pukali perje in metali utripajoče kepe mesa v ogenj. »Gospoška pečenka, gospod Vace, gospoška pečenka!« V spodnjih prostorih so metali lovske sokote ob zidove in jih tako pobijali. V kletah so razbili sode in uničili

vse zaloge živil. Nič niso pomislili, da uničujejo imetek, ki so ga v potu svojega obraza zbrali sami z delom in davki. V njihovi divji razbešenosti se jim je med temi zidovi zdele vse neločljivo združeno z možem, ki jim je pil mozeg iz kosti in jim stiskal kri iz žil. Brez strahu pred naraščajočimi plameni so vdirali v grajske prostore, lomili orožje, razbijali opravke, trgali in cefrali, kar jim je od obleke prišlo pod roke. In kar so razbili in česar uničiti niso mogli, so pometali skozi okna na dvorišče. In umaknili so se iz gorečega poslopja šele, ko se je začelo sesedati tramovje.

Le eden je še odlašal. V Rekinih izbici je bil Hanecer našel po tleh raztreseno dragotinjje in se ga polakomnil. V razbeljeni vročini in dušeč se od dima se je plazil naokrog in grabil zaponke, verižice in prstane v svoj gunj. Zda je našel še zadnjo stvar, ki ni bila ne zlato in ne srebro, občutila se je kakor polovica neke zapestnice. Vrgel jo je v privlačni gunj, zbežal iz izbice in pograbil spetoma lovske kopje. Kar si je bil nabral, je hotel obdržati. Ko se je v prasketajoči vročini prebijal skozi dim in plamene družinske sobe, je nenadoma utihnilo zmedeno kričanje na grajskem dvorišču, čul se je same neki jezen glas: »Gore je porušil moj Bog in Gospod, da bi izpričal svojo moč pred vašimi očmi. Skale so padle in ubijale grešnike in zakrnjenjence. Večne gomile so pokopale njegove sovražnike in jim ugasile življenje kakor vihar svečo. In vi še ne spoznate njegove silne moči? Ne trkate se na prsi in ne prosite: Ti Močni, usmili se nas?« Zamolklo bobnenje je zadonelo z daljne višave skozi noč. »Ali nimate ušes, da bi poslušali? Angel božje kazni že vihti koso nad vašimi glavami. Vi pa hodite brez strahu in sramu po svoji brezbožni poti ter morite in požigate!«

(Naslednjeje sledi)

gastvo in lepoto občudovati samo tisti, ki ga dobra sreča pripelje v ta lepi, gorski kraj. Našo javnost bo treba zainteresirati, da bodo Dražgošam v tem pogledu prišli na pomoč. To bodi naša narodna dolžnost, da ohranimo in svetlo pokažemo take neprecenljive umetnostno-zgodovinske spomenike. Župnija šteje samo 450 prebivalcev, ki so po večini gozdni delavci. Dražgoše slovijo že nad tri stoletja kot božja pot. Sedanja župna cerkev je bila zidana leta 1640, oltarji pa dovršeni v letih 1638–1659. Mala in revna župnija vsa tri stoletja ni našla poguma, da bi na cerkveni kor postavila primerne orgle. Sedaj živeči rod je pa pogumno zavil rokave in dejal: »Sv. Lucija mora imeti orgle!« Kdor ne verjame, da je taka beseda občudovanja vredna, tisti naj pomisli, kako majhna peščica je Dražgošanov, nove orgle pa bodo imele 16 pojčitih spremenov, električni pogon, originalno moderno zunanost in bodo stale 80.000 din! Kdor vse to preudari, bo Dražgošane in njih vsemu za lepoto cerkve občudoval, obenem pa bo razumel, zakaj smo trkali za denarno pomoč tudi pri dobrosrčnih prijateljih sv. Lucije izven svoje župnije in jo v nepričakovano lepi meri tudi našli. O tem bomo napisali nekaj stavkov potem, ko bodo orgle že blagoslovljene in bodo pele čast Bogu in sv. Luciji. Dražgoše vas vabijo!

Raka pri Krškem. Gasilska četa slavi svoj jubilej to nedeljo. »Tiskarski skratke v zadnji številki je zagrešil napačni datum. — Pri Pavkovičevemu Janezu v Zerovniku je starejši počestni vagabund »rekviriral« žepno uro. K sreči je to gospodar kmalu opazil ter še došel nepoštenjaka, ki je med tem uro prav rafinirano skril pod obleko. Nič ni pomagal! Nazaj jo je dal, pa še na »patrnošter« je molil ob orožniku. Bodimo previdni! — Susa nas tare kar naprej. — Na Vrhu je zapustil svojce 72letni mlinar Anton Kralj. Na Gmajni pa je odšel v večnost 82letni Janez Metelko. Večni mir in pokoj!

Metlika-okolica. Dne 3. julija so imeli v Dražičih blagoslovitev nove motorke. Cerkevne obrede je izvršil g. opat iz Stične, naš rejak in častni član gasilske čete, ob asistenci našega rojaka g. župnika Pečariča in g. prošta

iz Metlike. Za botra je bil g. ban dr. Natlačen, kateremu so priredili lep sprejem. Lep nagovor ob blagoslovitvi je imel g. opat. G. ban pa je lepo govoril o slogi v vasi. — G. ban si je ogledal delo na novi cesti in se zanimal za vse težave, ki so mu jih prisotni potožili. Daroval je 300 din za novo monštranco v Vidošičih, ki je bila letos ukradena, g. opat pa 200 din. S tem darom si bodo oskrbeli novo monštranco za cerkevno žegnanje. — Občinski odbor Metlika-okolica je izvolil za častna občana g. notranjega ministra dr. Korošca in g. bana dr. Natlačen. — Zetev smo skončali. Letos je bilo ozimno žito prav dobro. Zdaj nas stiska huda suša; nimamo vode, po njivah se vse suši, po travnikih je vse rujav. Krmo bo spet treba voziti od drugod. — Delo na novi cesti Dražiči—Krmčica je ustavljeno, ker je kredit izčrpan. Ljudje so potrebni zaslužka in ceste, zato preprosto za nov kredit in nadaljevanje dela. — V Vidošičih je umrla ga. Oberman. Bila je skromna, tiha ženska. Naj ji bo Bog plačnik! Ostalim naše iskreno sožalje!

Iz raznih krajev

Polhov gradec. V sredo, dne 13. julija je umrla v 87. letu starosti v Zavru tretja najstarejša faranka Seliskar Terezija, p. d. Gričarica. Vse življenje je bila trdna, tako da bolezní skoro poznala ni. Nobena pot jo ni zadržala, da ne bi šla v uro oddaljene Polhov Gradec k sv. maši. Na praznik sv. Petra in Pavla, ko je bilo v Dvoru žegnanje, je šla k sv. maši in zadnjikrat obiskala svojo hčer. Ob tej priliki jo je fotograf vsaj enkrat v življenju vjel na ploščo. Pokojna Gričarica je bila mati številne družine. V zakonu se ji je rodilo 7 otrok, od katerih

pa živita le še dve hčeri. Po značaju je bila pokojnica tiha in skromna. Zato je tudi tako s svojo družino kakor s sosedi živela v najlepši slogi. Ker je bil njen delež v življenju le revščina in trpljenje, povezano z udano in zaupno molitvijo, zato upamo, da ji pri Bogu ne bo odvzeto zaslužen plačilo. Draga mati, počivajte v miru! Željujete sorodnike naj tolaži usmiljeni Bog!

Leskovec pri Krškem. Tužno so zapeli zvonovi pri Zalostni Materi Božji dne 5. julija, ko smo spremljali k večnemu počitku Marijo Jurečič iz Bregov, mater 9 otrok. S koliko vsmo je pokojnica vzgajala mlajši rod, se vidi najbolj v tem, ker se njeni otroci povedo lepo in mirno obnašajo in s pokorščino pomagajo očetu in stari materi. S tvojo ostalo družino pa vsi zatrdno upamo, da si se preselila v boljše domovino! Preostalim naše sožalje.

Št. Jurij pod Kumom. Naša mladina, organizirana v katoliških organizacijah izredno živahno deluje. Celó zimo so se fantje in dekleta pripravljali na javne nastope. Nastopi so v Trbovljah, v Ljubljani, sedaj pa se pripravljajo za Radeče. Fantje so dobili letos 5 novih krovov. Dekleta se pripravljajo, da se udeležijo dekliškega tabora na Brezjah. Bog daj naši mladini vztrajnosti in uspehov!

Dolenjski Benetke. Kdo ne bi poznal županove mame. Bila je žena rajnega oblastnega polanca in župana Colariča. Sredi dela in trpljenja jo je ugrabil bela žena. O njej v polni meri velja pregovor, da ni vedela levica, kaj je delala desnica. Bila je velika dobrotnica revežev. Svojih otrok ni imela, zato je svojo materinsko ekbr naklonila sirotam in revnim otrokom. Globoka je bila njena vera in trdna zvestoba do Cerkev in duhovnikov. Vsa okolica žaluje za dobro ženo. Bog ji naj bo bogat plačnik!

Škocjan pri Mokronogu. Nedavno je gornji del fare, zlasti vasi Zagradka gora, Dole, Znojile in Rogatec obiskala toča, ki je hudo oklestila polja in vinograde. Med nevihto je strela porušila tudi evharistični križ na Novi gori pri Telčah. — Konji so se splašili poestniku Fr. Jermanu iz Zloganja, ko se je z ženo in sinom vračal iz Novega mesta. Pri skoku z drvečega voza se je žena hudo poškodovala. — S češnje je padel oni dan I. Sušteršič iz Stare vasi ter se pri padcu močno poškodoval. Prepeljali so ga v

Dr. Fr. Trdan:

Spomini na Ameriko

A tu doli? Bliskoma me je prešinila misel: kaj, če bi zdaj umolknil stroji, če bi zdajle odpovedale stene in bi voda vrla v ta peklenški ropot? Kamorkoli se ozrem — sami stroji, samo železje, sami kotli! Vse se giblje in vrtil, vse ropoče in bobni. In tako strogo po taktu!

Skozi majhno špranjo pokukam v glavni kotel, v katerem izgoreva ogromna množina nafte. Samo za rezervo jo hranijo okrog 40.000 litrov. Oko ne prenese te žareče goreče svetlobe. Postrežljivi mornarji mi zastre oči s plavkastim steklom. Kakor da gledam v velikanški plavž, v katerem topijo železo!

Sosedni kotel počiva, dva mornarja strojnika sta zlezla vanj. Že v New Yorku je odpovedalo nekaj vijakov, zato jih zdaj med potjo popravljajo. En kotel je namreč vedno za rezervo. Tik njega je stroj za proizvajanje ledu. Vse hkrati — neznanska vročina in ledeni mraz!

»Ta velika os,« razlaga zgovorni kapitan, »je srce ladje, odpove ta, namah zastane ves hrust in trus in pogon.«

Tri in trideset čevljev globoko smo pod vodo. Na pol oblečeni mornarji vzbujenih oči in razmršenih las tekajo sem in tja, opazujejo ritmično utripanje strojev, pritrjujejo vijake in prilivajo olja. Ubogi ljudje, ki ure in dneve in mesece in leta preživljajo v tem zadušljivem ozračju!

»Že spet nova senzacija, g. doktor,« me nagovori veselo nagajivo g. opat, ko prisedem k večerji.

»Pa najbrž ne samo zame?«

»Ne, ampak za celokupno prebivalstvo našega plavajočega mesta. Pravkar mi je nadsteward povedal zaupno novico, da se okrog enajste ure ponoči »Evropa« ustavi. Na krov dobimo težko oholelega mornarja neke tovarno

ladje, ki plove v bližini. Potrebna je nujna operacija. In na naši ladji imamo dva najboljša zdravnika.«

»Da sta dva zdravnika, to že verjamem, da sta pa najboljša, o tem pa smem dvomiti, kajne, g. opat?«

Novica je šla bliskovito od ust do ust. Vsa obednica je govorila samo o tem sredi morja nenavadnem dogodku. Eni so na pretege hvalili naša dva izborna zdravnika, drugi so ugibali, kako bodo bolnika spravili na našo ladjo, tretji pa so se v preveliki skrbi za lastno zdravje že bali, da bi bolezen ne bila morda nalezljiva. Stari in nekoliko gluhi Allgauer mi je še na krovu dvakrat zatrobil na uho: »Da bi le ne bilo kakke epidemije!«

Po večerji je bilo na krovu izredno živahno. Mlado in staro je hitelo v zgornje prostore, da bi čim prej in čim bliže opazovali napovedano ladjo. Kakor razposajeni otroci so dražili drug drugega: že prihajal! Ali je ne vidiš? Živijo, dimniki so že na vidiku! Da ste tisti večer videli našo ciganko! Kakor verveca je skakala naokrog, celo na najvišji prepovedani prostor je zlezla.

Vendar pa sta pretekli še dobri dve uri, preden je bila naša radovednost nasičena.

»Evropa« se oglasil v najnižjem tonu, tudi »Neptun« odgovarja podobno. Počasi in svečano se bližata druga drugi. Prapor visoko na drugo se v pozdrav trikrat globoko prikloni. Zarometi, rakete in električne luči razsvetljujejo bližnjo in daljnjo okolico. Nepopisljiv prizor ob enajstih ponoči!

Obstali smo. Namah je vse tiho. Še morje se je zdelo nenavadno mirno. Kakor da spuščajo mrliča v hladno zemljo, se je iz »Neptuna« pomikal čoln z bolnikom navzdol in potem zopet polagoma dvigal na »Evropa« navzgor. Vse se je na videz vršilo počasi in svečano dostojno — in vendar tako hitro! Po preteku desetih minut je »Evropa« zopet moško rezala valove. Bolnika so pa še tisto noč operirali. Drugi dan so pripovedovali, da se je operacija

prav dobro obnesla. Pa saj smo imeli na ladji dva najboljša zdravnika!

Po zajtrku dne prvega septembra sem stopil na krov. Galeb je sledil parniku. Bel kakor golob, saj se imenuje morskí golob, je visel v zraku in zdelo se mi je, da ga nekaj nevdržno nese za parnikom, kakor da je nanj privezan. Zadaž za njim so poletavali še drugi galebi, krožili v zraku, se spuščali v valovi in se spet dvigali kvišku. Nepopisno veselje je zavladalo na ladji. Galebi so prvi znanilci suhe zemlje.

Ciganka je odlomila kosček kruha in ga vrgla proti galebem. Spretno so se zagnali za njim še drugi galebi in ga že v padcu ujeli. Nato smo vsi metali kosčke kruha v morje, a galebi so nam v zabavo telovadili vratolomne vaje in v letanju ali iz valov lovili kruh. Tako smo bili zaverovani v to otroško zabavno igralko, da smo na bližnjo okolico skoraj popolnoma pozabili. Šele godba nas je vzdrnila. Ob pristanku v Cherbourg so namreč zaigrali francosko narodno himno.

Visoko v pristaniškem stolpu je pravkar odbila ura sedem. Od mesta so drveli dragoceni avtomobili in udobni avtobusi in se ustavljali pred širokim pristaniškim vhodom, ki so ga stražili uradni možje postave. Gruča na pomolu čakajočih potnikov, prijateljev in znancev je v hipu vzvalovila. Tudi na naši ladji je bilo vse živo. Potniki so že nestrpno čakali, da izstopijo, ladjini služabniki pa so premetavali pošto in prtljago, metali na breg debele vrvi in navijali in odvijali škrpice. Samo še nekaj nemirnega stopicanja in pehanja: ladja obstane, zapahi in ograje se odpro in potniki se po položno naslonjenih mostičih vsujejo navzdol. Na pomolu je kakor na sejmu: Vpitje, kričanje in pozdravljanje. Stalna pristaniška slika!

Jaz sem tedaj stal prav na koncu srednjega krova in opazoval sem izkladanje velikanškega avijona, namenjenega za Českoslovaško. Že med vožnjo po morju sem ga večkrat od blizu ogledoval, zdaj sem celo za hip vanj sedel. Od New Yorka do Cherbourga smo

bolnišnico. — Na isti način si je zlomil ugo tudi A. Hočevar iz Zagradne gore. Tudi ta je moral v bolnišnico. — Dne 24. julija bodo naši gasilci imeli veliko svečanost Blagoslovili bodo novo zastavo. Na slovesnost smo povabili gosp. bana dr. Natlačena. Pri prireditvi bo sodelovala godba kat. prosv. društva in pevski zbor. Priidite, prijatelji gasilcev od blizu in daleč!

Muljava. Novo mežnarijo imamo že pod streho. Prav lepa in velika stavba bo to, zlasti perska soba je prostorna. Rekli smo: organista imamo, ki nam lepo vodi mešani, moški in otroški cerkveni zbor, zato se spodobi, da mu preskrbimo stanovanje, ker druge plače mu ne moremo veliko dati. Tudi nekaj drugih novih stavb je nastalo zadnja leta na Muljavi, tako da se naša vas res modernizira, zlasti prostor okrog cerkve je dobil lepo obliko. Staro mrtvašnico, ki je zavirala vhod k cerkvi, smo podrli in na drugem kraju postavili novo. Stara mežnarija, ki je zaradi svoje preprečenosti kazila okolico, je odstranjena, nekdanja drvarnica, tudi napol podrti, je nadomestena z novo, župnišče je novo, tako da le še cerkev in zvonik kličeta na pomoč, češ: »Tudi midva sva potrebna sveže, bele obleke.« Vse pride še na vrsto, kar dobra volja je na vseh straneh.

Reteče pri škofiji Luki. V nedeljo je bil za našo faro velik praznik. Imeli smo novo mašo, katero je daroval g. Albin Agustin. Vsa župnija se je za ta dan vneto pripravljala. Dekleta so napletla vence in z njimi lepo ozaljšala župno cerkev, fantje so se pa po stari gorjenjski navadi spravili nad mlaje in so pot od novomašnikovega doma pa do cerkve spreminili v smrekov dvored. V krasnem jutru, med zvonjenjem zvonov in grmenjem topičev, je stopil novomašnik v spremstvu številne duhovščine in svatov pred Gospodov oltar in opravil prvo daritev. Cerkveni govor je imel dr. Kuhar, urednik iz Ljubljane. Gosp. Albinu želimo mnogo sreče in uspeha pri delu za zveličanje duš!

Kompolje. 65letni Jože Strah je bil pri nakladanju sene na vozu, na katerem je bilo že kakih 300 kg sene. Ko je stal na zadnjem koncu voza, so voli voz potegnili in mož je padel naravnost na glavo. Bil je na mestu mrtve. Pokoj njegovi duši!

Loški potok. Letos se je bivši poslanec g. Skulj z vso vneto poprijel ureditve zelo važnega vprašanja naših tesačev, ki hodijo v hrvaške šume tesat in sicer letno po 400 do 500 delavcev. Imeli smo o tem že zborovanje, da sestavimo svoje predloge, kot je naročilo g. Skulju na njegovo intervencijo ministrstvo. Te dni je pa g. Skulj interveniral osebno tudi pri banu v Zagrebu, ki je obljubil pomoč. V kratkem bomo imeli zopet shod tesačev, da se zaščiti naš tesač pred raznimi izkoriščevalci.

Draga. Ze več let prosimo, da bi se nam oskrbela cestna zveza Stari Kot—Novi Kot—Prezid. Doslej je bilo vse brezuspešno. Te dni pa je osebno posredoval pri banu savske banovine bivši narodni poslanec g. Skulj za večjo podporo. G. ban se je zanimal za naše razmere, kar je za nas važno, kajti hrvaškim oblastem so naše prilike malo znane, ker smo le nekaj let šele v savski banovini. G. Skulj je interveniral tudi v drugih zadevah za naš kraj — upamo ne brez uspeha.

Bučka. V juniju je odšel po dolgi in mučni bolezni po plačilo za svojo trpljenje mlad fant Purgeršček Lovže iz Dol. Radulj, ki je šele letos dopolnil dvajset pomladi. Bolan je bil celih 6 let. Gorje, ki ga je zadelo, je potrpečljivo in vdan v voljo božjo prenašal. Pokoj duši pokojnika! — 2. julija je umrla Kotar Teresija iz Gor. Radulj, mati 9 otrok. Tudi ona je bila velika trpka, bila je namreč dolgo let popolnoma slepa. Večni mir! — Ozimina je že požeta in spravljena v kozloce. Upati je na večji pridelek kot druga leta. — Občutna suša je močno prizadela spomladanske sadiče in izpraznila vodnjake in studence.

KULTURNI KOTICEK

IVAN TAVČAR

Ivan Tavčar je bil po svojem značaju roman-tik. Je tudi naš najodličnejši zastopnik romantične novele, to je kratkega polpelovnega episa v nevezani besedi. Pisatelj nam na drobno podaja zunanje okolje, poleg tega pa nam živahno in občuteno podaja duševno razpoloženje. Tavčar se je rodil leta 1851. v Poljanah nad Škofjo Loko. Gim-

nazije je obiskoval v Novem mestu in v Ljubljani, pravo na Dunaju, postal je odvetnik, bil deželni in državni poslanec in župan ljubljanski. Umrl je leta 1923. v Ljubljani. Pisal je v tri revije: v mariborsko Zoro, Zvon in v Slovana. Pred temi pa je pisal tudi v Mohorjevo družbo. Znani so njegovi romani: Visočka kronika in Izza kongresa. Povesti pa so: Mriva erca, V Zali, Otok in Struga, Janez Souca, Grajski pisar, Cvetje v jeseni. Najlepše pa so njegove črtice iz kmetkega življenja: Med gorami, to so slike iz loškega pogorja. Tavčar rad posega v zgodovino, ljubi stare gradove in vitez-tvo, življenje na srednjeveških gradovih, poleg tega rad opisuje katoliško bogoslužje. To bi bile romantične značilnosti. Zraven tega pa bi kot kmet-aki sin in odvetnik poznal našega kmetkega človeka, zato je svojo rodno grudo opisoval in njene ljudi take, kakršni so v resnici. Kadar govori o našem človeku, takrat poje hvalo in slavospevo slovenski zemlji in kmetkemu življenju.

JANKO KERSNIK

Janko Kersnik je bil doma na gradu Brdo pri Domžalah. Rojen je bil leta 1852. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, pravo na Dunaju in v Gradcu. Postal je notar v svojem domačem kraju, na Brdu. Umrl je leta 1897. Za slovensko slovo go je pri-dobil njegov inštruktor Fran Levce, profesor in slovstveni zgodovinar. Spočetka je Kersnik pisal pesmi, ko pa je dokončal vseučilišče, se je posvetil nevezani besedi, to je prozi. Prvi njegov roman je Na Zerinjah, kjer spretno riše podeželsko go-spodstvo, ki se vedno bolj oddaljuje od kmeta. Drugi njegovi romani so: Ciklomen, Agitator in Testa-ment. Povesti so: Lutrski ljudje, Očetov greh, po-tem še Kmetke slike. V povesti Jara gospoda pa nam riše vso bado in družabno omejeno uradniš-tvo, ki se prav nič drugega ne zanima na kmetih, kakor da živi v brezdelci iz dneva v dan. Nada-ljeval pa je tudi nedokončano delo Jurčičevo, in sicer Rokovnjači. Kot pisatelj pa ni samo slikal kmeta z leve strani. Kmeta je risal tako, da je tudi njegove elabe strani videl, na primer pohlep po zemlji, denarju, slikal pa je tudi kmetovo lahko-vernost in pijančevanje. Ker je risal življenje tako kakor je v resnici, ne samo lepo, ampak tudi vse elabe strani, zato pravimo, da je pisal resniš-tno, realistično.

Namreč vozili popolno potniško letalo s šestnajstimi sedeži. Na krovu je bilo deloma pri-bitno, deloma pa z železnimi vrvmi pritrjeno. Zdej so ga odbili, ga na treh oglih z močno železno vrvjo opasali in žerjav ga je v trenutku postavil na subo. Dolga vožnja ga je zdelala, niti ganiti se ni mogel, ležal je na tleh brez vsakega življenjskega znaka. Ko so mu pa bencina vliili, je nenadoma oživel, mo-ktorji so začeli delovati, orjak pa se je izprva nekoliko zaletel po suhem, potem pa se je dvignil v zrak in odletel proti Češki. Z njim vred smo se tudi mi poslovili od Francije in preko Kanala odpluli proti angleškemu prista-nišču Southampton.

Življenje na ladji je postalo pusto in praz-no. Več kot tretjina potnikov je izstopila v Cherbourg in zdaj se pripravljajo na izstop še druga tretjina. Bogatini dvigajo iz blagajne denar in druge dragocenosti — med vožnjo so namreč vse izročili ladijskemu blagajniku v varstvo — dame pospravljajo toalete v velike z železnimi obroči okovane kovčge, stewardi knažajo priljago, le otroci se še igrajo, tekajo in skačejo po krovu, stopnicah in hodnikih in tako pomnožujejo že itak naraščajoči šum in ropot. Jaz sem prebil tisti dan povečini v pi-salnem salonu — pisal sem karte in pisma ter urejeval naročila. Svojem ameriških rojakov sem namreč nesel nad pet sto dolarjev in 20 zavikov različnih spominkov.

Nekoliko spremembe v to enoličnost je za hip prinesel pogled na morje. Ob vzhodu v Southamtonski zaliv so se menda vršile vaje angleške kanalske mornarice Na levi in desni so grozile mogočne križarke in lahke podmor-sice, v zraku pa so telovadila bojna letala in metala navzdol bombe, šrapnele in podobne izstrelke. Ena bomba je celo na naš krov pri-lela. V prvem hipu je nastal vob in krik, precej nato pa smeh in krah. Bomba je bila namreč iz papirja. Skoraj istočasno je plula mimo nas »Queen Mary« — največja angleška potniška ladja Zapuščala je pravkar prista-nišče in jo mogočno rezala proti New Yorku.

Tudi v Southamtonu smo hitro opravili. Naša »Evropac« se je kar sredi morja ustavila — k obrežju ni mogla, ker ni bilo zaradi obli-ce ladij prostora — oddala majhnemu prista-niškemu parniku pošto, potnike in prtljago, od-njeja pa sprejela nekaj nemških izletnikov; bili so povečini nemški študentje, vračali so se iz Anglije, kjer so prebili počitnice. Ko je legal mrak na morje, smo že pluli skozi tako zvana Kaleska vrata. To je do 33 km široka morsk-a ožina med Anglijo in Francijo, kjer namera-vajo zgraditi podmorsko železnico. Angleško stran straži trdnjava Dover, francosko pa Kale. Vendar pa ni bilo videti ne ene ne druge, le mogočna svetilnika sta metala medlo luč daleč v temo nad morjem.

Ko se je na morju naselila trda noč, je krov postajal vedno bolj in bolj živahen. Po večerji so prišli na promenado mladi in stari, da se naužijejo svežega morskega zraka in pogovore. Rozi Geller je bila tudi zadnji večer stara ciganka, lovila je vesele pomenke norčav-ih parov in mimogrede poslušala resne pogo-vore gospa in mladih mater, ki so vozile pred seboj otroške vozičke in so se okoli njih vrtili razposajeni in kričeči otroci. Če je kdo padel in ubral obraz na glasno godbo, ga je ciganka brž pobrala, vzela v naročje in ga tolažila z bomboni, čokolado in srebrnim letalcem, ki ga je navijala in spuščala v zrak.

Tudi jaz sem se tisti večer nenavadno dolgo pomudil na krovu. Bil je zadnji večer na morju, zato se kar poslovliti nisem mogel od njega, in pa vse naokrog me je tako živo spominjalo na prvi večer na morju v Ameriko grede. Prav tako smo todaj stali na krovni ograji g. ravnatelj Slapnik, Jože Grdina in jaz. Potem se nam je še pridružil gospa Princ; ker je samevala globoko v spodnjih prostorih, je izprva neko-liko zahtela, ko ji je pa Jože Grdina pri-lil poguma, je bilo v hipu vse pozabljeno. Izza ob-zorja je posijala blede luna in radostni obrazi so se prelili v eno samo pesem. In ko smo se tisti večer razhajali, je povzdignil g. ravnatelj svoj očetovski glas in govoril: »Nocoj smo se

zbrali, čež par dni se bomo ločili in Bog ve, kdaj se bomo zopet tako lepo sešli!»

Ali je morda v preroškem duhu videl, kar je po osmih tednih že res prišlo? Od takratne naše štiripetdeset deteljice sem danes sam na krovu: g. ravnatelj leži v bolnišnici, Jože Grdi-na je v Clevelandu v krogu svoje družine, gos-pa Princ pa obkokuje smrt svojega dobrega moža. Komaj sta se sešla, pa sta se že ločila. Kako rado se to dogaja v življenju!

Jutri okrog sedme ure zjutraj bomo pa najbrž že v Bremenu, zato prosim, da bi jutri že ob petih maševali. Tako me je obvestil moj ladijski ministrant, ko sem zadnji večer na morju odhajal k počitku in res se je do pika tako zgodilo. Točno ob sedmih zjutraj so drugi dan potegnili ladjo k obali in jo pritrčili na močne železne stebre. Izstopili smo pa šele okrog desete ure. Ponovili so se podobni pri-zori kot tja grede v New Yorku: vsemogoče komisije so nam preiskale meso in obisti.

Hvala Bogu, zopet smo na suhem! Lepo je bilo na morju, toda varno je pa le vendar bolj na kopnem, se je šalil g. opat, ko smo si zadnjikrat segli v roke.

Iz luke nas je v mesto popeljal poseben Lloydov vlak, razvrščene po razredih kakor na ladji. Šele v Bremenu si je vsak poiskal svoj vlak. Obdrželi so čimprej na vse štiri ve-trove. Vsem se je mudilo domov. Stari Allgauer je celo pozabil na glavobol, protin in revma-tizem, ko je zagledal vlak proti rodnemu mestu Kemptenu. Le jaz sem moral celo popoldne čakati. Pa mi ni bilo žal. Dobil sem pa zato tako dobro zvezo, da sem drugi dan ob štirih popoldne že zopet pozdrazil in z vsem srcem objel našo lepo zemljo. Ko pa sem ob šestih vstopil v zavod, mi še verjeti niso hoteli, da sem že doma.

KONEC.

Pošljite naročnino!

Tablor slovenskih deklet na Brezjah

Vozni red

Udeleženke iz Belokrajine odpotujejo dne 23. julija z rednim večernim vlakom do Novega mesta, kjer prenoči. Dne 24. julija odpotujejo s posebnim vlakom proti Otočam.

Udeleženke ob progi Novo mesto - Grosuplje potujejo dne 24. julija s posebnim vlakom, ki odhaja iz Novega mesta ob 5 (40 minut za prvim jutranjim rednim vlakom). Prijavljene iz Straže-Toplince ter iz Mokronoga naj se pripeljejo z vozmi do Novega mesta odnosno do Trebnjega na Dolenjskem.

Na progi Kočevje-Grosuplje vozi poseben vlak z odhodom iz Kočevja ob 3.55 minut. Postanek na vseh postajah. Iz Ribnice odhaja ob 4.23 minut.

Udeleženke na progi Rakek-Ljubljana gl. kol., dalje Vrhnika-Ljubljana gl. kol. ter Kamnik-mesto-Ljubljana gl. kol. potujejo z rednim jutranjim vlakom in prestopijo v Ljubljani gl. kol. v redni jutranji vlak proti Gorenjski, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 7. uri 12 minut.

Istotako potujejo udeleženke ob progi Bistrica-Bohinjsko jezero-Jesenice in Rateče-Otoče z rednimi jutranjimi vlaki.

Prijavljene ob progi Brežice-Zidani most-Ljubljana gl. kol. potujejo z izletničkim vlakom, ki bo postal na vseh postajah. Odhod iz Brežic ob 3. uri 2 minute.

Udeleženke iz Ljubljane odpotujejo z izletničkim vlakom ob 5. uri 8 minut.

Povratek

Za udeleženke za postaje proge Ljubljana-Novo mesto odhaja poseben vlak iz Otoč ob 17. uri, za one za postaje Grosuplje-Kočevje pa ob 17. uri 30 minut.

Vse ostale udeleženke odpotujejo iz Otoč z rednimi vlaki.

Polovična vožnja ni dovoljena. Dekleta, kupite na odhodni postaji nedeljsko povratno karto.

Bernardinol na Himalaji. Znameniti psi iz samostana sv. Bernarda, ki so lani nenadoma izgubili svoj sloves reševanja izgubljenih popotnikov, ker je neki pes menda po nesreči do smrti oklal neko deklico, so bili dolgo časa zaprti v klete kot nevarne živali. Mnogo se je govorilo o tem, kaj bi z njimi počeli, njihov oskrbnik pa, ki so ga psi imeli tako radi, da brez njega še jesti niso hoteli in kateremu so se nesrečne živali zaradi zapora in slabega imena silno smilile, je pregovoril očeta priorja, da bi jih poslal na Himalajo.

Na tem najvišjem gorovju sveta, katero neprestano zamašajo gorjanci najdrznejši hribolazi, so francoski menihi postavili na 500 metrov visokem prelazu Latsa podobno zavetišče kot v Alpah. Nevarnost viharjev in snežnih zametov je v toliki višini še mnogo večja kot v Alpah, psi bodo imeli še več priložnosti pokazati svoje zmoglosti in ukrotiti svojo krvoločnost, oziroma dati duška svojim dobrodelnim močem. Res je torej pred kakim mesecem odplula iz Maracilla ladja s tropo psov v spremstvu istega starega meniha, njihovega najzvestejšega oskrbnika, proti Indiji, kjer bodo v nekaj mesecih dosegli svoj novi dom.

V torek, 26. julija, je god sv. Ane, zaščitnice in priporočnice naših žen in mater ter obenem godovni dan vseh Anic, Anek in Anit. Za to priliko priporoča Jugoslovanska knjigarna molitvenik: Sveta mati Ana, molitvenik za žene in matere zlasti one v marijanskih kongregacijah. Spisal župnik F. S. Segula. — Molitvenik je razdeljen na dva dela. Prvi del obsega stanovske nauke ženam, materam, gosposinjam in vdovam. V drugem delu so vsakdanje molitve — jutranja, večerna itd. Dalje duhovna zakladnica (odpustki), molitve pri očitni službi božji — sveta maša, spovedne, obhajilne molitve in razne druge pobožnosti, društvo sv. Ane, krščanski nauk in v dodatku pesmi. Molitvenik ima 344 strani, je vezan v platno in stane v rdeči obrezi 35 din, z zlato 45 din.

»Materame. Priredil dr. M. Juslin. Izdala in založila Slovenska krščanska ženska zveza. Cena 8 din. Plačljivo tudi v pisemskih znakih. Dobi se v upravi »Vigredie Ljubljana, Maarykova c. 12.

RADIO LJUBLJANA

od 21. julija do 28. julija 1938.

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 21. julija: 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Deset minut zabave, 20 Plošče, 20.10 Značaj in telesna konstitucija, 20.30 Prenos koncerta iz Rogaške Slatine, 22.15 Koncert lahke glasbe. — Petek, 22. julija: 12.20 Vesele pesnice, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Plošče, 20.10 Zenska ura, 20.30 Prenos koncerta iz Rogaške Slatine, 22.15 Angliške plošče. — Sobota, 23. julija: 18 Prenos promenadnega koncerta, 18.40 Kaj je in kaj hoče soc. skrbstvo, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Pre-

gled sporeda, 20 O zunanji politiki, 20.30 Pisan večer, 22.15 Pevski koncert, 23 Poročilo o pripravi za XX. kongres kat. esperantistov. — Nedelja, 24. julija: Duet harmonik, 9 Napoved, poročila, 9.15 Prenos cerkvene glasbe, 9.45 Verski govor, 10 Prenos koncerta iz Rogaške Slatine, 11.30 Otroška ura, 12 Trboveljski pevski jazz, 17 Kmetijska ura, 17.20 Tržna poročila, 17.30 Prenos koncerta iz Rogaške Slatine, 18.30 Plošče, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Švicarska godba, 20.30 Koncert voj. godbe, 22.15 Plošče. — Ponedeljek, 25. julija: 19.30 Nac. ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Plošče, 20.10 Poletniške kolonije za vaje, 20.30 Prenos koncerta iz Dobrne, 22.15 Fantje na vasi. — Torek, 26. julija: 19.30 Nacional. ura, 19.50 Zabavni kotiček, 20 Plošče, 20.10 Baročna arhitektura in kiparstvo, 20.30 Plošče, 21 Smrt Frinec, opera. — Sreda, 27. julija: 18 Plošče, 18.20 Mladin. ura, 19.30 Nac. ura, 19.50 Citre solo, 20.30 Prenos koncerta iz Rogaške Slatine, 22.15 Lahka glasba.

Marmelade in želeji

10 MINUTAH

Opekta

Navaden zavojček za približno 1 kg marmelade, cena Din 4'.

Tvrda F. I. Gorlčar, Ljubljana

Sv. Petra cesta 29
nudi po globoko razčlenjenih cenah posebno moško blago za športne in pranje oblike, avilo in voleno blago za ženske pranje oblike, vsakovrstno pranje blago za vsakdanje oblike, za dobo, avileno blago za narodno nošo, klete in kambrike za predpasnike itd. — Velika izbira moških poletnih srajc, avilnih triko srajc, najnovije vrste, nogavice, dežnikov, avilnih in dolanskih rut in šerp. — Na zalogi velika izbira blaga za neveste tako u. pr. platno za rjuhe, gradl za modrice, blago za zavese, tepiha, predposteljnice, posteljna pregrinjala, avilene in kletaste odeje, deka, morsko travo od din 280 naprej, žimo od din 25' naprej, špagi in percaš (fedre) za postelje. — Vse to kupite sedaj znatno ceneje, ter si prihranite denar.

Skicnite se na naš Inzerat v Domoljubu!

Brinje najboljše fige

dobite pri tvrdki F. Pogelnik d. z o. z., Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33. — (Javna skladišča)

V vsako hišo »Domoljuba«

Podaljšaj si življenje!

Zivljenje moramo podaljšati, bolečino preprečiti, bolezen ozdraviti, slabotno ojačiti, nesvaine moramo uvrstiti, in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, poirrtost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te s novim upanjem; ta pot le pa opisana v razpravi, ki jo že more vsakdo, ki jo sah-teva, dobiti takoj in povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je razstomačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in misle, odpraviti slabo razpoloženje, trdnost, raztresenost, oslavljenost spomina, nerazpoloženost za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zadržajte to razpravo, ki Vas bo ušila mnogo prijetnih ur.

Poštno zbirališče:
ERNST PASTERNAK,
Berlin SO,
Michaelkirchplatz 13, Abt. 134.

Velikanska klet. Največjo klet ima menda neka tovarna šampanjca. Njena podzemna skladišča šampanjca so namreč celih 38 kilometrov dolga. V teh podzemskih skladiščih je seveda ved oddelkov, v katerih je shranjen šampanjek raze kakovosti in raznih letnikov. Tukaj je spravljeno 15 milijonov steklenic šampanjca vseh vrst in starosti.

Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice

r. z. z n. z. v Ljubljani - Ustanovljena leta 1881

sprejema vsak čas izplačljive nove vloge in jih obrestuje po 4%, vezane na tri mesece pa po 5%.

Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod.

Mali oglasnik

Vaska drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Klavec priden in pošten, kmetki fant, veče konj in vseh gospodarskih del se sprejme s 1. avgustom v Zavod sv. Tereske, Ponikve, p. Videu Dobropolje.

Služkinja sprejemna na deželo. Jeran Matija, Beričevo, Dol pri Ljubljani.

Kupim enovprežni voz (zapravljivček). Ponudbe z navedbo cene na naslov F. Lavrič, Nova vas pri Raketu.

Kolesa neokovana, štiri za kmetki voz prodam za 200 Din. Marija Poljanec, Naklo.

Posto! Za prodajo malega predmeta, ki ga vaskdo rabi, išče mo preprodajalca v vsaki vasi. Pri naložitvi Din 90.— znaša zaslužek Din 60.—. Za poštenost posla in uporabljivost predmeta jasni osebno in materijalno proizvajalec. — Ponudbe na oglasni oddenek »Domoljuba« pod šifro »Gibljem se rad že dobro zaslužim« 11071.

Kolesa najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550.— naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 36, (nasproti Gospodarske zveze).

Gošilna jermena za mlatinice in druge pogone nudi po zmernih cenah Bracar & Co., Ljubljana, Kolodvorska 35.

Siv. stroja ženski pogrezljiv in živiljarski levoročni 200 Din napredaj — Kladezna 26, Trnovo.

Deklo pokteno, za vasa kmečka dela, sprejemem takoj. Florjančič, Dravljice, št. Vid nad Ljubljano.

Klasi s gospodarskim poslopijem napredaj. Šodnik, Moste št. 91, Komenda.

Deklica 15 do 16 letno k otroku in v pomoč gospodinjstvu v bližini Ljubljane sprejemem. Nastop takoj. — Naslov v upravi Domoljuba pod št. 11350.

Trajna ondulacija

40 Din z najnovejšim aparatom, 6 mesečna garancija, samo frizerski salon »Pirca, Ljubljana, Sv. Florijana ulica 6.

Kišo in poleg nekoliko zemlje, kupim kjerkoli na Gorenjskem. Cenj. ponudbe je poslati na upravo tega lista pod št. 11242.

Kupim oziroma vzamem knjižice raznih zavodov na sigurno mesto po 100%, to je celo vrednost in sicer na mesečne obroke. — Pogudbe na g. Luis Weila, Emonska cesta 25, Ljubljana.

Ajdo za seme sivo in črno nudi Sever & Komp., Ljubljana.

Bepejsko mlatinice s tresali, skoraj novo, ugodno prodam, ker sem si nabavil večjo. Franc Kramar, Šap 18, p. Šmarje - Sap.

Nov redilni prašček »REDINE« za prašiče. Vask kmetovalce si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoštuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 8 din, po pošti 12 din; 3 zav. po pošti 24 din. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kane, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Mešova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vaskdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo piščo. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 35.—, 2 steklenici po pošti 55 Din. — Prodaja Drogerija Kane, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Za vsakogar najboljši nakup obleke, perila in vsa praktična oblačila. — Presker, Sv. Petra c. št. 14, Ljubljana.

2 breji telci montažni z rodovnikom, prodam. — Ivan Sinkovec, Ambur, Zagradec Dol.

... ne milostljiva gospa, ni „prav isto“

Samo Nivea vsebuje Eucerit, krepičilo sredstvo za kožo. Nobeno drugo sredstvo za negovanje kože ni »prav isto«. Nivea krepi kožno stanjšanje in zmanjšuje nevarnost sončnih opeklin. Z Nivea okrepčena koža porjavi hitro in enakomerno ter jo varuje pri nagli ohladitvi pred prehladom.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%,

Kdor hoče najugodnejše prodati

dolarje, lire, franke

in sploh tuji denar, naj se obrne na Prometno banko v Ljubljani poleg škofije. — Banka je ves čas krize izplačevala vloge neomejeno v vsaki višini

Starši pozor! Za Vaše bčerke in sinove dobite za malo denarja prvovrstni živalni stroj ali kolo, katere ima večjo partijo iz konk. nakupa napredaj »Promet«, nasproti križanske cerkve.

Stalno službo dobi takoj poljski delavec proti primernemu plačilu, star okrog 20 let. Franc Smolej, Koroška Bela 64, p. Slov. Javornik.

Dekleta! 40 živalnih strojev Singer, Pfaff in drugih prvovrstnih znamk, ki tudi mikajo in štopajo z 20 letno garancijo poceni napredaj pri »Promet«, nasproti križanske cerkve.

Hranilne knjižice,

vrednostne papirje, delnice, 3% obveznice vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupo-prodaja nepremičnin

Kupujte srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »VRELEC SREČE«.

Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14

»Domoljub« stane 38 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inšerate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. — Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Uredniki: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

OD 17. VII
ZNIZUJEMO CENE
OBUTVI!

NOVE CENE:

12.- 15.- 19.-

25.- 29.- 39.-

59.- 79.- 99.-

129.-

159.- 179.- 199.-
219.- 239.- 259.-
279.- 299.- 319.-
339.- 359.- 379.-
399.- 419.- 439.-
459.- 479.- 499.-
519.- 539.- 559.-
579.- 599.- 619.-
639.- 659.- 679.-
699.- 719.- 739.-
759.- 779.- 799.-
819.- 839.- 859.-
879.- 899.- 919.-
939.- 959.- 979.-
999.-

PRIDITE -
PREPRIČAJTE SE!

Bata